

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

1ST AUGUST 47.

6

CHANDAMAMA

Chandamama

Photo — N. Ramakrishna

బలవంతపు బ్రాహ్మణార్థము

**Start
the day
Smoothly -**

25 ఏండ్ల క్రిందట భారతాకాశంమీద
పారిశ్రామిక తార ప్రకాశించింది.
ఉత్సాహము, సాహసము వీటి ఫలితమే
“స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా”
పెనరళ్లు. సరసమైన వెలకు, దీర్ఘ
కాలపు మన్నుగడకు యీ పెనరళ్లు
ఎల్లెడల, సార్వజనినమైన ఆమోదాన్ని
పొందినవి.

• Star of India •

వివరములకు వ్రాయుడు:

మదరాసు పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ, మదరాసు.

ప్రొప్రయిటర్లు:

వి. పెరుమాల్ చెట్టి అండ్ సన్సు

5. స్ట్రీంగర్స్ స్ట్రీటు, మదరాసు.

అమ్మా

బాలపాపల ఆరోగ్యం పరిశుభ్రమైన భోజనముమీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఇండియా సిరామిక్స్ వారి పింగాణి వస్తువులు అందముగావుండి. తినే పదార్థములు పరిశుభ్రతగావుంటాయ్ నిత్యము వాడుకచెయ్యి.

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్
నెల్లూరు :: కాళహస్తి :: మదాలసు

ఉ మా బ్రాండ్ ఆభరణములు

అ మా ల్య
రోహమునై
అ స ల దం
గా రు రే కు
అం టిం చి
త యా రు చే సిన
ఆభరణములు

Rs. 200-340

UMA 620

UMA 621

UMA 625

UMA 622
Rs. 2120

ప్రతి వస్తువు
మీద
UMA
ఇంక్స్ పు
అక్షరములు
గుర్తించికొన
వలయును.

10 సంవత్సరములు గ్యారంటీ

600 రకములుగల కేట్లాగు ఉచితము. నేడే వ్రాయండి.

ఉమాగోల్డ్ కవరింగ్ వర్క్సు, ఉమామహల్

ఉమా గోల్డ్ కవరింగ్ వర్క్సు P.O.

మచిలీపట్టణము.

పిల్లలకు

చందమామ

పెద్దలకు

ఆంధ్రజ్యోతి

నేడే చందాదారుగా చేరండి

సాలు చందా 5-8-0

ఆఫీసు

37 ఆచారప్పన్ వీధి . మద్రాసు 1

యువ

యువకుల మాస పత్రిక

ఇందులో బి. యే., ఇంటరు; స్కూలుపైనలు చదువు విద్యార్థుల రచనలు ప్రకటిస్తాము. ఈ విషయంలో తమ తమ రచనలు పంపి కోర్కడమని ప్రతి విద్యార్థిని కోరుతున్నాము. ఇవికాక బి. యే., ఇంటరు, స్కూలుపైనలు కోర్సుకు సంబంధించిన వ్యాసాలు, ఉంటాయి.

అధ్యాపకులు సహకారం అర్థిస్తున్నాము.

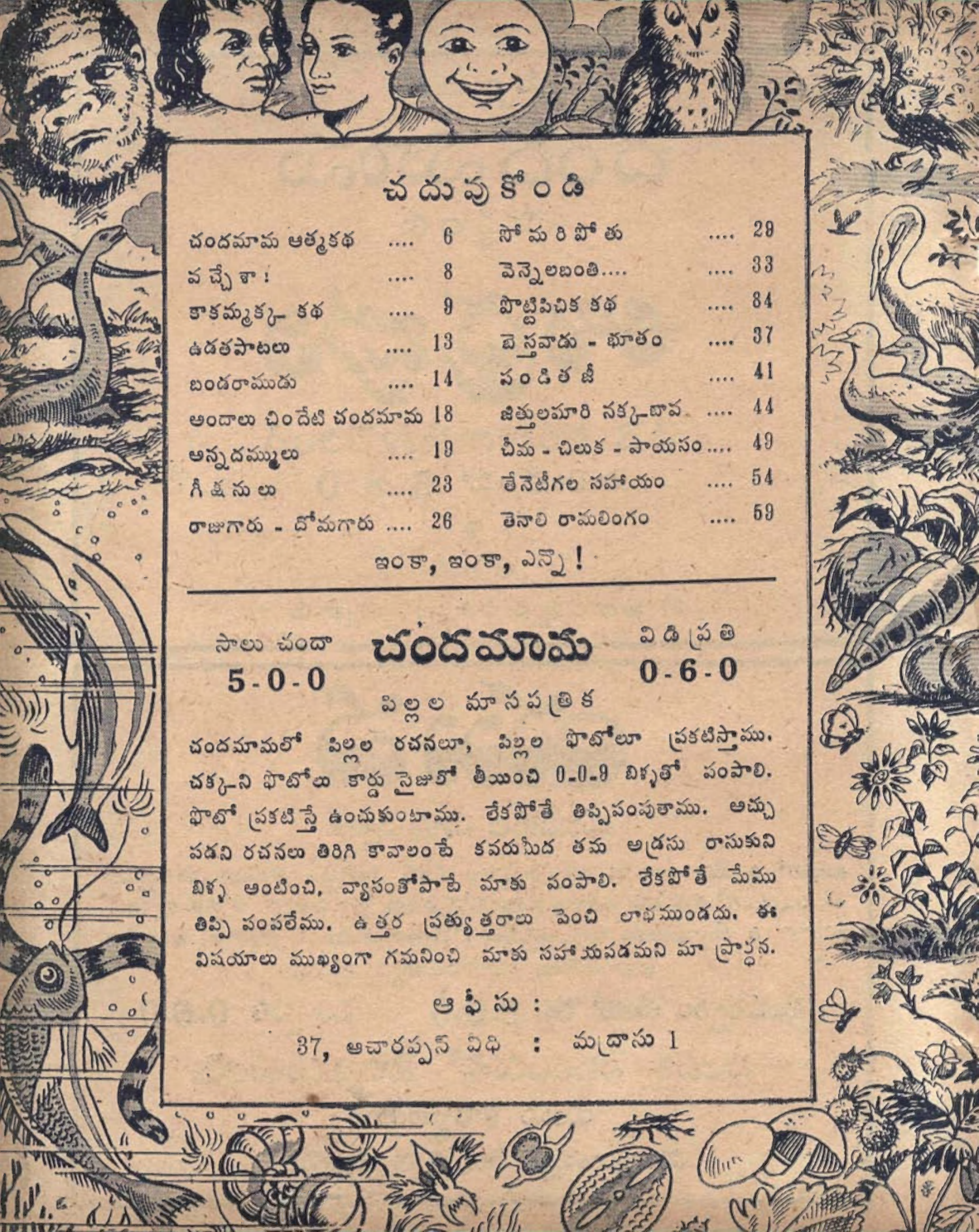
సంవత్సరం చందా రు. 5-0-0   విడి ప్రతి 0-6-0

సంచిక సెప్టెంబరులో వెలువడుతుంది.

యువ కార్యాలయం

37, ఆచారప్పన్ వీధి, జి.టి. మద్రాసు 1.

చదువుకోండి

చందమామ ఆత్మకథ	 6	పోమ రిపోటు	 29
వచ్చే శా !	 8	వెన్నెలబంతి....	 33
కాకమ్మక్క - కథ	 9	పొట్టిపిచిక కథ	 34
ఉదతపాటలు	 13	బెన్నవాడు - భూతం	 37
బండరాముడు	 14	పండిత జీ	 41
అందాలు చిందేటి చందమామ	18	జిత్తులమారి నక్క-బావ	 44
అన్నదమ్ములు	 19	చీమ - చిలుక - పాయసం	 49
గీతలు	 23	తేనెటీగల సహాయం	 54
రాజుగారు - దోమగారు	 26	తెనాలి రామలింగం	 59

ఇంకా, ఇంకా, ఎన్నో !

సాలు చందా
5-0-0

చందమామ

విడి ప్రతి
0-6-0

పిల్లల మాసపత్రిక

చందమామలో పిల్లల రచనలూ, పిల్లల ఫొటోలూ ప్రకటిస్తాము. చక్కని ఫొటోలు కార్డు నైజాలో తీయించి 0-0-9 విళ్ళతో పంపాలి. ఫొటో ప్రకటిస్తే ఉంచుకుంటాము. లేకపోతే తిప్పిపంపుతాము. అచ్చు పడని రచనలు తిరిగి కావాలంటే కవరు మీద తమ అద్రసు రాసుకుని విళ్ళ అంటించి, వ్యాసంతోపాటే మాకు పంపాలి. లేకపోతే మేము తిప్పి పంపలేము. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు పెంచి లాభముండదు. ఈ విషయాలు ముఖ్యంగా గమనించి మాకు సహాయపడమని మా ప్రార్థన.

ఆఫీసు :

37, అచారప్పన్ విధి : మద్రాసు 1

సంచాలన: చక్రపాణి

సంపుటి 1

1 ఆగస్టు 1947

సంచిక 2

తెలుగు పాపలారా!

మీరు నన్ను చూసి సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చుతూ వ్రాసిన జాబులన్నీ నాకు చేరినవి. మీకు ఇవే నా దీవెనలు. ఇకముందుకూడా మీకు ఇంతకంటే అంద చందాలతో, గమ్మత్తు గమ్మత్తు కబుర్లు చెప్పతూ కనిపిస్తాను. సరేనా!

చూడండి, చందమామ ఏబక్క జాతికి ఏబక్క వ్యక్తికి మాత్రమే మామకాదు. హిందూదేశంలో అన్ని జాతులకూ, అందరికీ మామే. అందుచేత నేను అరవం, కన్నడం, మళయాళం, హిందీ మొదలైన అన్ని భాషలలో వచ్చి అందరికీ కనిపించాలని అనుకుంటున్నాను. మీరేమంటారు?

చందమామ చిరునవ్వులు

తన చేతుల్లోకి తీసుకొన్నది. నేను ఏడు నూనే చినిగిపోయిన కోటు చూపించాను. మా అమ్మ ఎగాదిగా నా కోటుచూచి “నా బంగారు తండ్రిగా. ఏడవకు. నీకు ఇంకో మంచి కోటు కుట్టి తొడుగుతాగా. ఏడవకు. చాలకుండా కుడితే చినిగింది. ఈతడవ నీకు సరిపోయేటట్టుకుడతానుగా,” అంది.

మా అమ్మ మళ్ళీ అంగళ్ళన్నీ తిరిగి మంచి గుడ్డతెచ్చి వొకటికి రెండు సార్లు కొలతలు తీసుకుని కోటుకుట్టి తొడిగింది. ఆకోటు తడుపుకొంటూ, రోహిణి జోలపాట వింటూ నిద్రపోయాను. మరునాడు లేచేటప్పటికి ఏమి జరిగిందనుకొన్నారు. బంగారంవంటి కోటు బదాబదలుగా చిరిగి వుంది. మళ్ళీ బావురుమన్నాను.

ఇలా ప్రతిరోజు వొక కొత్తకోటు కుట్టి తొడగటం, మరునాటి ప్రాద్దుటికి అది చాలక చిరిగిపోవటం జరిగింది. మా అమ్మ యిట్లా 14 కోట్లు కుట్టింది. 14 కోట్లు చినిగాయి. 15వ కోటు అన్నిటికన్నా పెద్దది. చాల అందంగా ఉంది. అది ఏమైందో తెలుసునా? మరునాటి ప్రాద్దుటికి వట్టి గంగిరెద్దు బొంత అయింది. అమర్నాటికి మళ్ళీ నేను చిక్కి పోయాను.

ఇదంతాచూసి మా అమ్మకు విసుగెత్తింది. అప్పటినుంచి మళ్ళీ కోటుకాని చొక్కా కాని కుట్టి తొడగలేదు. ఎవరన్నా నాకు సరిపోయిన కోటు కుట్టిస్తే ఎంతో సంతోషిస్తాను. మీలో ఎవరుచేయగలరావని?

చందమామ చినిగిపోయిన కోటు

వచ్చే శా! — మం. పా. శాస్త్రి

తెల్లన్ని నావెల్లు తీగల్ల తోడ
చల్లన్ని నాకాంతి చమికిల తోడ
మామయ్య నే చందమామయ్య నేను.

తెలుగు తోటలలోని కలువపూ దేనె
తెలుగు ఊటలబావి తియ్యన్ని నీరు
తెలుగు పిల్లల్లార! తీసుకొచ్చాను.
తియ్యన్ని అనీట తేలిపోదాము
తియ్యన్ని అతేనె తిందాము రండి!

చుక్కల్ల తోగూడి చక్కగా అడి
మబ్బుల్ల తోగూడి పాడుకుందాము
ఆటల్ల పాటల్ల అలసిపోతేను
చిన్ని పిల్లల్లార! సేదల్లు దేర
పాలవెల్లిపయిని పవ్వళిద్దాము.
తెనుగు పిల్లల్లార! చనుదెండు! రండు!!

కొకులను మనం చాలా అలుసుగా చూస్తాం. “కాకి చిరకాలమున్న నే కార్యమగును?” అనేపద్యం మీరు చదివే వుంటారు. “లోకులు పలుగాకులు” అని సామెత ఒకటి ఉన్నది. ఈవిధంగా మనం కొకులను తిడతాం. కాని కొకులు చాలాగొప్పవి. మనకు తెలియని విషయాలు కొకులకు తెలుసు. కాకి గుమ్మం ముందు నిలబడి అరిస్తే మనయింటికి చుట్టాలు వస్తారు. చచ్చిపోయినవాళ్ళ మనస్సుల్లో ఏవైనా తీరని కోరికలుంటే కొకులు పిండాలు ముట్టవు. అప్పుడు మనం చచ్చిపోయినవాళ్ళ కోరికలు తీర్చటానికి ఒప్పుకుంటాం.

కాకులెంత తెలివైనవో తెలుసుకోవాలంటే కాకమ్మ జీవితచరిత్ర చదవాలి.

క్రావణ మాసంలో ఒక మంగళ వారంనాడు కాకమ్మ గుడ్డులోనుంచి పైకివచ్చి కళ్లుతెరిచింది. కాకమ్మ తల్లి

దండ్రులు చాలా ప్రజ్ఞావంతులు. ఎందు పుల్లలూ, చీపురు పుల్లలూ, రకరకాల ఈకెలాపెట్టి అందంగా గూడు కట్టటం వారికి తెలుసు.

పుట్టినప్పుడు కాకమ్మ ఏమీ అందంగా ఉండేదికాదు. ఈకలులేనివొళ్లా, బోడితలా, తలకన్న పెద్దముక్కు, చూస్తే ఎవరికైనా నవ్వొచ్చేది. కాని మనం కాకి పిల్లల్ని చూసి నవ్వరాదు. నవ్వితే వాటి తల్లిదండ్రులకు కోపం వస్తుంది. మనకు అందవికారంగా కనిపించినా, కాకిపిల్ల కాకికిముద్దు. ఆ సంగతి మీకు తెలిసే ఉంటుందికదూ!

కాకమ్మకు ముగ్గురు తోబుట్టువులు. ఇద్దరు అన్నదమ్ములూ ఒక చెల్లెలూ ఉండేవారు. ఇంతమందినీ పెంచుకు రావటం కాకమ్మ తల్లిదండ్రులకు ప్రయాసగా ఉండేది. కాకమ్మ తోబుట్టువులలో ఇద్దరు మరీ ఆశాపాతకులు

కాకమ్మ తల్లిదండ్రులు బండరాముణ్ణి బాగా ఎరుగుదురు. వాడిదగ్గిరవాళ్లు ఎన్నో అప్పచ్చులు కాజేశారు. వాణ్ణి ఎన్నిసార్లో ఏడిపించారు. బండరాముడి అమ్మమ్మ చాలా ఆచారవంతురాలు. వాళ్ళింటో మాంసం వండుకోరు.

అవాళ రాముడు వాళ్ళ ఇంటిపంచలో తప్ప అన్నం తిననని మొండికేశాడు. వాళ్ళ అవ్వ పళ్లెంలో అన్నం పెట్టుకుని మనమడికి వడ్డించటానికి వంటయింటినించి వస్తున్నది. అవిడను చూసి బెదిరి కాకమ్మ నోట్లో ఉన్న ఎముక కాస్తా జారవిడిచింది. అది ఖర్మంచాలక అవ్వ చేతిలో ఉన్న అన్నం పళ్లెంలో పడింది.

“ఈ కాకులు పడిచావా ! కంచెడు అన్నం గంజిగుంటలో పొయ్యాలిని వచ్చిందే !” అని అవ్వ తిట్టుకున్నది.

అవ్వ చాలాచెడ్డది. అసలే రేషను రోజులు
గదా, అటువంటిప్పుడు వృధాగా అన్నం పారే
స్తారా? పోనీ పారేసేది ఏ కాకులకో వెయ్యక
గంజిగుంటలో పారేస్తారా? ఎముకలంలే
అవ్వకు అంత లోకువా?

అవ్వ వెళ్ళిపోతుండగా కాకమ్మ తండ్రికి గారెల వాసన కొట్టింది. వంట యింట్లో గారెలు వండుతున్నది అవ్వ. కాకమ్మ వంటింట్లోకి జొరబడి ఒక గారె పట్టుకున్నది. ఇంతలో తలుపు దళాలున మూసిన చప్పుడయింది. బండరాముడు, “అవ్వా, కాకి వంటింట్లో చేరింది. దబ్బునరా, దబ్బునరా!” అని కేకలుపెట్టాడు. “చంపు! చంపు!” అని తిరిగి కేకపెట్టింది అవ్వ.

కాకమ్మ తల్లిదండ్రులు చుట్టు పక్కల ఉన్న కాకులను గొంతెత్తి పిలిచారు. బండరాముడు పరిగెత్తిపోయి కాకమ్మను చంపడానికి పెద్ద గడ తెచ్చాడు. అది పట్టుకుని రోపలికివచ్చి మళ్ళీ తలుపుమూసేశాడు. కాకమ్మ రోపల ఇరుక్కు పోయింది. బండ రాముడి చేతిలో గడనుంచి తప్పించు కోవటానికి అటకమీద జాడీల దగ్గర చేరింది. బండరాముడు కాకమ్మకేసి గడ బలంగా విసిరాడు. కాకమ్మ పక్కకు తప్పుకుంది. అటకమీది

జాడీలు కిందపడి పగిలిపోయాయి.

“ఏం చేస్తున్నావురా, బండవెధవా? చాల్లే నీ కాకివేట!” అని అవ్వ బయటి నుంచి లబలబలాడింది.

“ఈసారిచూడు, అవ్వా! ఈకాకి నేంచేస్తానో!” అని అరిచాడు బండ రాముడు. ఈసారి వాడు కొట్టినదెబ్బ పొయిమీది బూరెలమూకుడుకు తగిలి నెయ్యి యావత్తూ పొయిలోపడి భగ్గున అంటుకుంది. బండరాముడికి భయంవేసి తలుపు తెరిచాడు. ఆ సందులో కాకమ్మ బయటికి జారుకుని తల్లిదండ్రులను చేరుకుంది. అవ్వ బండరాముణ్ణి బాదటం కాకులంతా చెట్టుమీదినుంచి చూశాయి.

“ఆ కుర్రవాడు నిన్నంటలేదు కద? ఎందుకంటే మనిషి చెయ్యి తగిలితే కాకి మైలపడుతుంది. మైలపడ్డ కాకి నెవరూ పెళ్లాడరు,” అంది కాకమ్మతల్లి.

“లేదమ్మా. నన్నా అబ్బాయి తాక లేదు.” అన్నది కాకమ్మ తల్లితో.

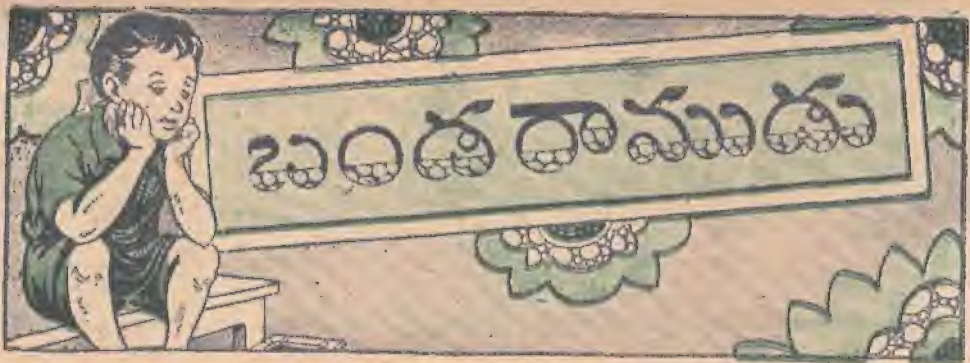
అనాటినుంచీ కాకమ్మ స్వతంత్రంగా ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి పోసాగింది.

“బందరాముడా, ఒరే బందరాముడా!”

నేను బడికి పోతుండగా ఎవరో వెనకనించి పిలిచారు. వెనక్కు తిరిగి చూతున్నగా, గోపి. వాడు అయిదో క్లాసు చదువుతున్న అల్లరి వెధవ. నాకూ వాడికి సావాసంలేదు. అయినా వాడు నా సంగతి వినిఉంటాడు. మా బడిలో బందరాముడంటే ఎరగనివాళ్లెవరు? మేష్టార్లుకూడా నన్నుగురించి మాట్లాడుకుంటారుట.

గోపి నన్ను కలుసుకుని, “ఒరే, మామిడికాయలు దొంగిలించామా? మనదారిలోనే గోడమీడికి వారి ఒక మామిడి చెట్టున్నది దానికాయలు బరే బాగుంటై. కొనుకుందామా?” అన్నాడు.

“నేను దొంగతనాలు చెయ్యను. మా నాన్నకు తెలిస్తే చివకబొడుస్తాడు,” అన్నాను నేను.

“నువు దొంగతనం చెయ్యవద్దులే. నీకంత భయమైతే, నేనే చేస్తా. నువు ఊరికే తోడుండు.” అన్నాడు గోపి.

గోపిగాడి దోరణి నా కర్థం కాలేదు. కాని రానంటే తంతాడని వాడివెంట వెళ్లటానికి ఒప్పుకున్నాను.

మామిడితోట దగ్గిరికి వచ్చాము. రోడ్డుపక్క గోడ మీదుగా అంటు మామిడికొమ్మలు వేలాడుతున్నాయి.

“నువు గోడకు ఆనుకుని నిలబడు. నీ బుజాలమీద ఎక్కి నేను కాయలు కోస్తాను. కాయల్లో నీకుకూడా భాగం పెడతాలే,” అన్నాడు గోపి.

తప్పే దేమున్నదీ? నేను ఒప్పుకో నన్నానా, గోపిగాడు నన్ను తప్పక తంతాడు. పెద్దవాళ్లచేత తన్నులు తిన్నా గొరవం. ఈ వెధవచేత తన్ను లెందుకు తినాలి? అందుకని ఒప్పుకున్నాను.

బందరాముడు ఎరగనివాడని తెలుసుకున్నాను.

నేను గోడకానుకుని నిలబడ్డాను. గోపి గాడు నా బుజాలమీద నిలబడి కాయలు కోశాడు. జేబులనిండా, పుస్తకాలనంచీనిండా పట్టినన్ని కాయలు కోశాడు. తరవాత దిగివచ్చి ఒక కాయ తీసుకుని తింటూ నాకు భాగం పెట్టకుండా వెళ్లిపోసాగాడు. నేను వెంటపడి నా భాగం నాకు పంచమన్నాను.

వాడు పళ్లికిలించి, "పోరా, పో! నువ్వు నా గుర్రానివి! గుర్రాల కెవరైనా మామిడి పళ్లు పెడతారా ఏమిటి?" అన్నాడు. ఇదంతా మా క్లాసుపిల్ల రెవరో చూశారు.

ఆరోజునుంచీ నాకు మా బడిపిల్లలు "గోపి గాడి గుర్రం" అని పేరు పెట్టారు. అటువంటి వెధవతో సావాసం చేసినందుకు నాకు ఇలా కావలసిందేలే.

ఈ సంగతి మా నాన్నకుకూడా ఎట్లాగో తెలిసింది. ఆయన నాకు చక్కగా దేహ శుద్ధి చేశాడు, ఇక జన్మలో ఎన్నటికీ అల్లరి వెధవలతో కలవగూడ దనుకొన్నాను.

ఆ తరవాత కొన్నాళ్లకు ఒకనాడు మధ్యాహ్నం మా మేష్టారు నన్ను పిలిచి, "రాముడూ, కాఫీహోటలుకు వెళ్లి రెండు మసాలా పడలూ, రెండు దోసెలూ కట్టించుకో, పచ్చడి మరిచి పొయ్యేవు సుమా. ఈ సీసాలో వేడిగా ఒక కప్పు కాఫీ పోయించుకుని వేగిరం పట్టుకురా."

ఇదుగో రూపాయి," అన్నారు.

సరేనని నేను కాఫీహోటలుకు దొడుతీశాను. బడిగేటుదగ్గర నాకు కిష్టాయి కనిపించాడు. వాడు మూడోక్లాసు చదువుతున్న మొండివెధవ. వాడినాన్న చిన్న జమీందారు. బళ్లో అందరూ వాడి స్నేహితులే. వాడి యీడువాళ్లంతా పెకండు ఫారం చదువుతుంటే వాడు ప్రతిక్లాసు మూడేసిదండ

కిష్టాయి నేనూ కలిసి "చంద్ర భవన్" హోటలుకు వెళ్లాం. తీవిగా కిష్టాయి యొక కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. భయ పడుతూ వాడి కెదురుగా నేనొక కుర్చీలో కూర్చున్నా. దర్జాగా కిష్టాయి ఒక్కో స్లేటు గులాబ్ జామూన్, ఉల్లిగారెలూ, ఒక్కోకప్పు కాఫీ తెప్పించాడు. అంతమంచి పదార్థాలు నే నెప్పుడూ తినలా. బలే బాగున్నాయి.

యాత్రలు చేస్తూ ఉన్నాడు. చదువులో వాడు నాకన్నకూడా మొండి. అయితే కిష్టాయి అల్లరిలో బాగా ఆరితేరినవాడు. వాడు నన్ను చెయ్యిపట్టుకుని అపి, "నా వెంటరాదా, మీ అయ్యవారికి కావలసిన ఫలహారాలన్నీ కానీ ఖర్చులేకుండా ఇప్పిస్తాను. పైపెచ్చు మనంకూడా ఊరికే ఫలహారంచేతాం." అన్నాడు.

కిష్టాయి కేం? జమీందారుబిడ్డ. వాడి దగ్గర బోలెడంత డబ్బుంటుంది. నాకు మావాళ్లెప్పుడూ కానీకిమించి ఇవ్వరు. అదై నా ఎప్పుడోగాని ఇవ్వరు.

మా ఫలహారం అయిపోగానే కిష్టాయి అయ్యవారికోసం రెండుపదలూ, రెండు దోసెలూ, సీసాడుకాఫీ ఆర్డర్ చేశాడు. తరవాత వాడు డబ్బుతీసుకునే ఆయనదగ్గరికి వెళ్లి, "మా మేష్టారు మమ్మల్ని ఫలహారం చేసినమ్మనీ, తనకు ఫలహారం తెమ్మనీ చెప్పారు. ఈఫలహారం ఆయనకిచ్చి నేను డబ్బులు తెస్తాను. అంతదాకా ఈ అబ్బాయి ఇక్కడే ఉంటాడు," అని చెప్పాడు. నా దగ్గరికివచ్చి రహస్యంగా, "నీ దగ్గర ఉన్న రూపాయి నా కిచ్చేయ్యి. మిగతాది నేను వేసుకుని బాతీతీర్చేస్తాను" అన్నాడు.

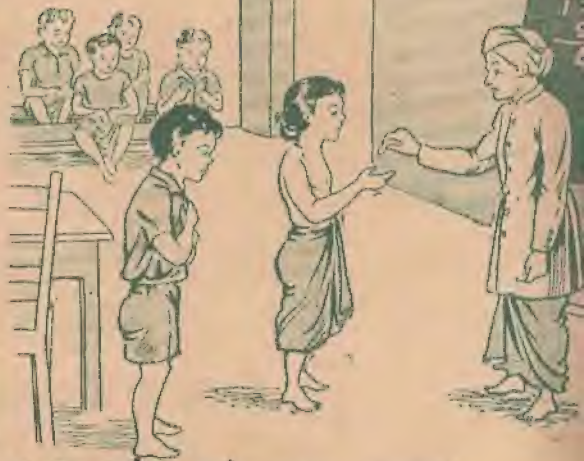

నాదగ్గర ఉన్న రూపాయి కాస్తా వాడి కిచ్చేశాను. వాడా రూపాయి జేబులో వేసుకుని, నన్నక్కడే కూర్చోమని, అయ్యవారి ఫలహారం పట్టుకుని బయల్దేరాడు.

కిష్టాయికోసం చూసీ, చూసీ, నాకు విసుగెత్తంది, మూడుగంటలైనా వాడు రాడు. హోటలువాడికి విసుగెత్తంది కాబోలు. వాడు నాతో, “మా నౌకరును నీ వెంట పంపిస్తాను, దబ్బిప్పించు. లేదా నిన్ను పోలీసులకు వప్పగిస్తాను,” అన్నాడు. నాకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. నన్ను కిష్టిగాడు మోసం చేశాడు. నేను మొద్దు పెథవను గనక నన్నందరూ మోసం చేస్తారు. మేష్టారేమంటారో అని నాగుండెల్లో రైళ్లు పరిగెత్తాయి. నాయరును వెంటబెట్టుకుని కుక్కిన పేనల్లే బడికివచ్చాను.

నా మొహం కనపడగానే మేష్టారి కళ్ల వెంట నిప్పులు కురిశాయి.

“వుండాభోర్, ఇంతసేపు ఎక్కడ తిరుగుతున్నావ్? నా రూపాయి నాకు

పంపిందావే, కాఫీ ఎట్లా సంపాదించావ్?” అని అడిగారు. నానోట మాట రాలేదు. కాని నా వెంటవచ్చిన హోటలు నౌకరు జరిగినదంతా చెప్పాడు.

ఈ కథ విని క్లాసులో పిల్లలంతా గొల్లున నవ్వారు. మేష్టారి కి కూడా నవ్వగలేదు. ఆయన కిష్టాయికోసం కబురుచేశాడు. కాని వాడు క్లాసులోలేడు. అందుచేత హోటలు మనిషికి రెండు రూపాయిలూ మేష్టారేదర్పించుకున్నారు.

ఆ సాయంత్రం నన్ను వెంటబెట్టుకుని మేష్టారు కిష్టాయి నాన్నగారింటికి వెళ్లారు. జమీందారుగారు సంగతంతా విని మేష్టారికి రెండు రూపాయిలూ ఇచ్చేశారు.

అందాలు చిందేటి చందమామా, ఆడు
కుందాము రావోయి చందమామా !

మల్లె పందిరికింద బుల్లి బుజ్జాయుంది,
బుజ్జ తల్లికి లాల పోసి పోదువుగాని,
చల్లంగ రావోయి చందమామా, మెల్ల
మెల్లంగ రావోయి చందమామా !

వెండిగిన్నెలో వేడి బువ్వపెట్టాకోని,
బంగారుగిన్నెలో పాయసం పోసుకొని,
తిందాము రావోయి చందమామా, నవ్వు
కుందాము రావోయి చందమామా !

చక్కన్ని చుక్కలతో సయ్యాట లాడుతూ,
మబ్బు గుర్రాలెక్కి దబ్బునా పొయ్యేవు,
మాట వినిపోవోయి చందమామా, ఒక్క
మాటు దిగి రావోయి చందమామా !

గో. శ్యామసుందర్.

గీ. ౨ పూ. రు.

అన్నదమ్ములు

అనగా అనగా వెకపూళ్లో రామయ్య, సోమయ్య అని యిద్దరు అన్నదమ్ములుండేవాళ్లు. రామయ్య పెద్దవాడు; తెలివిగలవాడు. సోమయ్య చిన్నవాడు; అమాయకుడు. రామయ్య భార్య భాగ్యవంతులబిడ్డ. అందుచేత గర్వంగా వుండేది. సోమయ్య భార్య బీదయింటి పిల్ల. అందుచేత కొంచెం అణకువగా వుండేది. రామయ్య తన తెలివితేటలన్నీ తమ్ముడిమీద ఉపయోగించి అతని అస్త్ర అంతాకాజేసి తాతలనాటి చిన్న పాతయిల్లూ, నాలుగేకరాల మెట్టచేసు మాత్రం అతనికి యిచ్చాడు. పెద్దమేడ మిగతా అస్త్ర అంతా

తను ఉంచుకున్నాడు. పాపం, సోమయ్య దాంతోనే తృప్తిపడి కష్టపడి చేసుడున్నుకుంటూ, వచ్చిందాంట్లో తను కొంత తిని, మిగతాది ధర్మంచేస్తూ వుండేవాడు.

ఇలా వుండగా వెకనాటి రాత్రి ఎవరో సన్యాసి, రామయ్య యింట కొచ్చి తలుపుతట్టాడు. రామయ్య వచ్చి కిక్కితెరిచి “ఎవరు నువ్వు? ఎందుకి ఆర్థరాత్రప్పడు తలుపు తట్టావు?” అని గద్దించాడు.

అప్పుడు సన్యాసి “బాబూ, నేను సన్యాసిని. రామేశ్వరం పోతూ యిటొచ్చాను. ఈ రాత్రి నాకు కొంచెం తిండిపెట్టి పడుకొనివ్వండి. ఉదయాన్నే వెళ్లిపోతాను” అన్నాడు.

“ఏంటి, మాయింట్లో వల్లగాదు పో, పో. అదుగో, ఆ ఎదురుగానే వున్నాడు పాహుకారు. వాడి దగ్గిరికి పో. దోపన యేసన్యాసిపోతున్నా పిలిచి అన్నం పెడతాడు.” అన్నాడు రామయ్య.

యోగి పోయి సోమయ్య తలుపు తట్టాడు. సోమయ్యవచ్చి తలుపుతెరిచి

జరిగింది. ఈమాట మా యింటికి రండి. మిమ్మల్ని రాజులాగా చూస్తాము. నా భార్యకూడా మిమ్మల్ని తీసుకురమ్మన్నది" అని బ్రతిమాలాడు.

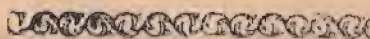
“బాబూ! ఏదో నాదోషను నేను తీర్చి యాత్రలకు పోతున్నాను; నేను రాలేను.” అన్నాడు సన్యాసి.

“అలాగైతే ఎట్లా స్వామి! నా భార్య ఊరుకోదు. మీరు రాకపోతే కనీసం మా తమ్ముడికిచ్చిన మూడు పరాటైనా ఇచ్చి వెళ్ళండి.” అన్నాడు రామయ్య.

సన్యాసి రామయ్య వదలడని అనుకొని. “సరేలే నీకూ నువ్వుకోరుకున్న మూడు కోరికలు సిద్ధిస్తాయి” అన్నాడు.

రామయ్య పట్టరాని సంతోషంతో, గుర్రాన్ని మరి వేగంగా పరుగెత్తిస్తూ ఇంటి వేపుకు బయలుదేరాడు. గుర్రం నోటివెంట నురుగులు కక్కుతూ, భూమిమీద కాళ్ళు అనకుండా దోడుతీస్తున్నది.

యింతలో రామయ్యకి వెక దుర్బుద్ధి పుట్టింది. “గుఱ్ఱం ఇంత త్వరగా పరుగెత్తుతున్నదే వెకవేళ చచ్చిపోతే ఎట్లాగా?” అనుకున్నాడు. అనుకోవటంతోటే, గుఱ్ఱం ధామ్మని క్రిందపడి చచ్చింది.

రామయ్య గుఱ్ఱంతోపాటు కిందపడ్డాడు. పడి, లేచి దుమ్ము దులుపుకుని చచ్చిన గుఱ్ఱాన్ని చూసి విచారపడ్డాడు. అతనికి గుఱ్ఱాన్ని వెదిలిపెట్టి వెళ్ళడానికి బుద్ధి పుట్టలేదు. బనా ఏమిచేస్తాడు, వెళ్ళకతప్పదు. “గుఱ్ఱం చావనేచచ్చింది. ఈ జీను వెదిలి పెట్టటం ఎందుకా” అని దాన్ని తీసుకుని నెత్తిన పెట్టుకుని బయలుదేరాడు.

కొంత దూరం వెళ్లేసరికి అతనికి జీను బరువేసింది. పెళ్లాం మాటలువిని యింత దూరం వచ్చినందుకు అతను విసుక్కున్నాడు. విసుక్కుని “పాపమని, సన్నుయోగికోసం పంపి తను హాయిగా యింటి దగ్గర కూర్చుంది. ఈ జీను దాని నెత్తిన ఉంటే తెలిసేది నా కష్టం!” అని అనుకున్నాడు. ఇతను అనుకోవటమేమిటి, ఆ జీను మాయమవటమేమిటి వెక్కసారే జరిగినై.

రామయ్య మూడింట్లో రెండు వరాలు
యిలా వూరికే పోగొట్టుకుని కాళ్ళిడ్చు
కుంటూ యింటికివచ్చాడు. ఇంట్లో పెళ్ళాం
కూర్చునివున్నది. అమె నెత్తిమీద జీను.
అమె రామయ్యని చూడగానే మండి
పడుతూ, 'ఏమిటిది? ఎట్లావచ్చింది నీ
జీను నా. నెత్తిమీదికి?' అని అడిగింది.

రామయ్య కప్పడు తను అనుకున్న
మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. "ఇదుగో,
జరిగిన పొరబాటువో జరిగిపోయింది. నువ్వు
వోర్చుగా జీను మోస్తూవుండు. మనదగ్గర
యింకోవరం మిగిలి వున్నది. దీంతో
మనం యేదైనా మంచివరం కొరుకుని

ధనవంతులమయి హాయిగా వుందాం."
అన్నాడు.

ఈ మాటలు వినేవరకు అతని పెళ్ళాం
మండిపడింది. "నువ్వు నీ డబ్బూ పోయి
గంగలో పడండి తర్వాత. ముందు నా
నెత్తిమీది జీను దించు. లేకపోతే
బాగుండదు చెప్తున్నాను" అన్నది.

పాపం రామయ్య పెళ్ళానికి భయపడి
"జీను వూడిపోవాలి" అని కొరుకున్నాడు.
జీను వూడి క్రిందపడ్డది.

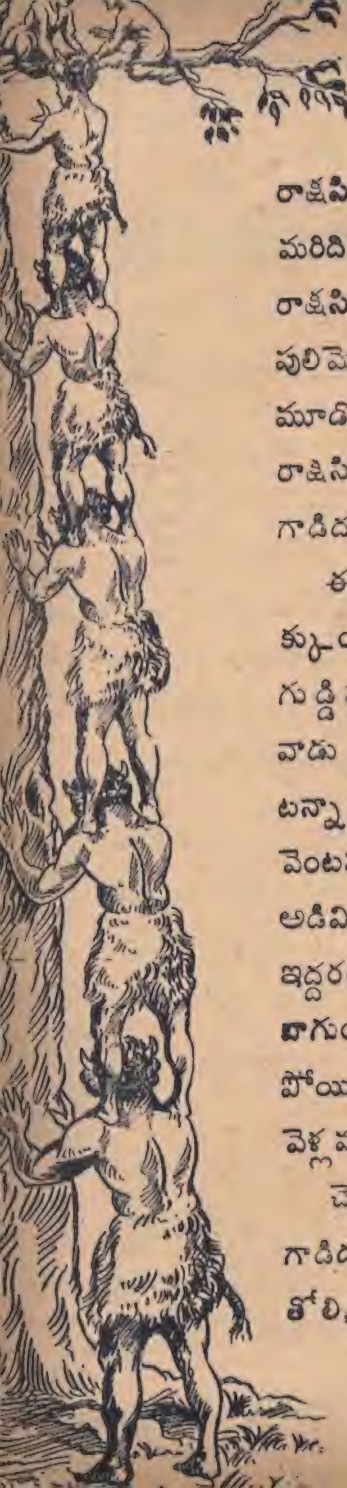
చూశారా! రామయ్య చుర్చుద్దితో
యింత కష్టపడి తెచ్చుకున్న మూడు
వరాలు యిట్లా మట్టిలో కలిసిపోయినై.

రాక్షసి. వాడి పెద్ద బావ
మరిదిపేరు గెద్దముక్కు-
రాక్షసి. రెండోవాడిపేరు
పులిమొహం రాక్షసి.
మూడోవాడిపేరు పిల్లికళ్ల
రాక్షసి. నాలుగోవాడిపేరు
గాడిదచెవుల రాక్షసి.

ఈ రాక్షసులు వెతు
క్కుంటూరావడం మన
గుడ్డివాడు కనిపెట్టాడు.
వాడు చప్పుడువిని-“చెమి
టన్నా! రాక్షసులు మన
వెంటపడ్డారు. గాడిదని
అడివిలోపలికి తోలి, మన
ఇద్దరం చెట్టు ఎక్కితే
బాగుంటుంది. వాళ్లు దాటి
పోయిన తర్వాత మనం
వెళ్లవచ్చు,” అన్నాడు.

చెమిటివాడు సరేనని
గాడిదను అడివిలోకి
తోలి, చెట్టెక్కి కూర్చు

న్నాడు. రాక్షసులు చెట్టుదగ్గరికి వచ్చి
గుడ్డివాణ్ణి చూశారు. కొంగకాళ్ళ రాక్షసి
ముందు వీణ్ణి పట్టుకుతించామన్నాడు.
అక్కడినించి ఒకళ్లమీద ఒకళ్లు ఎక్కి
అందరికీ పైన గాడిదచెవుల రాక్షసిని
ఎక్కిమన్నారు.

గుడ్డివాడికి వీళ్ళమాటలు వినేవరకు
భయం వేసింది. చేతులతో అటూ ఇటూ
తడవటం మొదలుపెట్టాడు. వాడి చేతికి
గాడిదచెవుల రాక్షసి చెవులు చిక్కినవి.
వాడు తన సత్తవంతాచూపి ఆ చెవులు
మెలిపెట్టాడు. ఇటు చెమిటివాడు
‘పోనివ్వమాకు! అట్లాగే పట్టుకో!’
అని కేకవేశాడు.

ఇంకేం! ఆ నొప్పికి, ఈ కేకలకూ
ఆగలేక గాడిదచెవుల రాక్షసి గీపెడుతూ
ఒక్క దూకున కిందికిదూకి పారిపో
యాడు. వాడి అరుపు, పారిపోవటమూ
చూసి మూడోవాడూ, మూడోవాణ్ణిచూసి
రెండోవాడూ ఇట్లా అంతా చావుపరుగు
తీశారు.

వాళ్లు పారిపోయినాక గుడ్డివాడూ,
చెమిటివాడూ చెట్టుదిగి వచ్చారు. చెమిటి
వాడు గాడిదను వెతుక్కుని తోలుకు

వచ్చాడు అప్పటికి తెల్లవారింది ఇద్దరుకలిసి ఊరిముఖంగా ప్రయాణం సాగించారు. ఊరిదగ్గరికి చేరినాక చెమిటివాడు— “గుడ్డిమామా ! గుడ్డి మామా ! మనం ఊరిదగ్గరికి చేరాము. ఇక ఫర్వాలేదు. మనం తెచ్చుకున్నది భాగాలు వేసుకుందామా ?” అన్నాడు.

గుడ్డివాడు సరే నన్నాడు చెమిటి వాడు భాగాలువేశాడు. అందులో చెమిటి వాడు తన భాగానికి కొస్త ఎక్కువగా వేసుకున్నాడు. గుడ్డి వాడు రెండు రాసులూ చేతులతో తడివిచూశాడు. తనభాగం చిన్నది. వాడికి కోపంవచ్చి చెమిటివాడిని చరిచి కొట్టాడు చెంపమీద. ఆ దెబ్బకు చెమిటివాడు బిత్తర పోయాడు. తర్వాత సంభాషించుకుని వాడు గుడ్డివాడి కణతమీద లాగిగుద్దాడు :

ఈ గుడ్డుతో గుడ్డివాడితల తిరి గింది కాసేపు తల దిమ్ముగాఉంది. అతర్వాత చిత్రమేమంటే వాడికి కళ్లు

కనపడటం మొదలుపెట్టిన్నై. ఇటు చెమిటివాడికి ఆచెంపదెబ్బతో వినపడటం మొదలుపెట్టింది. ఈసంగతి ఒకరి కొకరు చెప్పుకున్నారు. ఆ తర్వాత న్యాయంగా భాగాలువేసుకుని, పక్క వూరుపోయి హాయిగా ఉన్నారు.

చూశారా గమ్మత్తు. కలిసి వచ్చే టప్పుడు మనం పొరపాట్లుపడ్డా మనకు మంచే కలిగిస్తాయి.

చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ చందమామ

రాజుగారు

రాజుగారి ముక్కుమీద
దోమ కుట్టింది.

రాజ్యంలో ప్రజకంతా
హడలెత్తింది!

సామంతులు, సర్దార్లు,
బంట్లూ, సైన్యాధిపతులు
కత్తులతో ఈటెలతో
కదనానికి లేచినారు.

కత్తులతో నరకలేక
ఈటెలతో పొడవలేక
సర్దార్లు సామంతులు
చలచల్లగ జారినారు.

తిరిగి తిరిగి దోమ మళ్ళి
రాజుకడకె వచ్చింది.
జనమంతా చూస్తుండగ
ముక్కుమీద వాలింది.

దోమగారు

జనమంతా విస్తుపోయి
నోళ్లుతెరచి చూస్తుంటే
బంటొక్కడు బుద్ధిశాలి
పరుగెత్తెను రాజుకడకు.

ఏమరుపాటుగ నుండిన
దోమను గురిచూచివాడు
రాజుగారి ముక్కుమీద
చేతికొద్ది గుద్దినాడు.

ఆ దెబ్బకి రాజుగారు
హరిహరి అని అరిచినారు
ఆదెబ్బకి దోమగారు
హరహరమని వాలినారు.

బంటుసేవ బంటుచేవ
ప్రజలంతా మెచ్చినారు
తక్షణమే రాజతజ్ఞి
తన మంత్రిగ చేసినాడు.

అబ్బి - చిట్టి

వి. వి. శ్రీనివాసాచార్య

★

అబ్బి

చిట్టి! పొట్టి! సిగరెట్టు పెట్టి!
శ్రావణ పట్టి! నాకా రొట్టి!

చిట్టి

అబ్బి! గొబ్బి! పొడరు డబ్బి!
ఇత్తడి సిబ్బి! మా అబ్బి.

అబ్బి

మా చిట్టిమొగుడికి బానంతపొట్ట!
పొట్టనిండా రెండుబుట్టలుండ్రాళ్లు!!

చిట్టి

అబ్బిగాడి పెళ్లానికొందంతగూని!
గూనెక్కి అబ్బియ్యకోటకెడతాడు!!

అబ్బి

అమ్మా! చిట్టిని తన్నేస్తా!!

చిట్టి

చూడమ్మా, ఈ అన్నయ్యా!

అమ్మ

అల్లరిచేస్తే అబ్బికి, చిట్టికి
అప్పచ్చులు లేవు!

[అబ్బి చిట్టి గవచిప్]

కుటుంబంలో రాకలు

అమరావతినుంచి అమ్మగారు రాక
నరసాపురంనుంచి నాన్నగారు రాక
అనకాపల్లినుంచి అత్తగారు రాక
మచిలీపట్నంనుంచి మామగారు రాక
హైద్రాబాద్ నుంచి అప్పగారు రాక
భద్రాచలమునుంచి బావగారు రాక
అనంతపురంనుంచి అన్నగారు రాక
ఒంగోలునుంచి ఒడినగారు రాక
బాపట్లనుంచి భర్తగారు రాక
చెన్నపట్నంనుంచి చందమామ రాక!

విన్నకోట జోగిరాజు, తణుకు.

గొలుసు మాట

మాట మాట - ఏమి మాట?
మంచి మాట - ఏమి మంచి?
పూలు మంచి - ఏమి పూలు?
మల్లె పూలు - ఏమి మల్లె?
తెల్ల మల్లె - ఏమి తెల్ల?
పువ్వు తెల్ల - ఏమి పువ్వు?
నవ్వు పువ్వు - ఏమి నవ్వు?
మామ నవ్వు - ఏమి మామ?

చందమామ

అపసరాల రామకృష్ణరావు, తుని.

సోమరిపోతు

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో ఒక సోమరిపోతు ఉండేవాడు. వాడు ఇటు గడ్డిపోచ తీసి అటువేసేవాడు కాదు. పోసే తిండి తినడు అందామా, ముగ్గురు మనుషులకు సరిపోయేది తేలిగ్గా యీడ్చే వాడు; అదీ వాడిదగ్గరకు తీసుకువచ్చి అందించాలి.

ఇక ఆఊళ్లో మిగతావాళ్ళకి రాత్రిం బగళ్లు చెమటవోడ్చి పనిచేసేసినా కడుపు నిండి నిండుకుండా ఉండేది. వాళ్లు ఎన్నాళ్లు వేగుతారు, ఈ సోమరి పోతుతో. ఊళ్లోనించి తన్ని తరిమారు.

ఆ పక్కగ్రామంలోనే ఇంకో కష్ట జీవి ఉండేవాడు. వాడు వొళ్లు దాచుకో కుండా రోజుల్లా శ్రమపడేవాడు. అయినా వాడికి తిండికి అస్తాహస్తంగా వాలేది. ఇక ఆగ్రామంలో మిగతా వాళ్లు అంతా సోమరిపోతులు. వొళ్లువంచి పనిచేసే వాళ్లుకారు దొంగతనాలూ అవీ చేసి

ముప్పొద్దులా తినేవాళ్లు. అలాంటివాళ్లు కష్టంచేసే వాళ్లనిచూసి ఎలాసహిస్తారు? వాడిని అందరూ కలిసి కాకుల్లగా పొడిచి ఆగ్రామంనించి వెళ్లగొట్టారు.

ఇక సోమరిపోతుకు వూరికే తిండి దొరికే మరోవూరు కావాలి. దానికోసం కాళ్ళిడ్చుకుంటూ బయలుదేరి, కొంత దూరం పోయేవరకు బద్దకంవేసి చెట్టు కింద పండుకుని నిద్రపోయాడు. ఇటు కష్టజీవి ఏగ్రామంలో పని దొరుకు తుండా, చేసిన పనికి మెప్పువస్తుందా అని బయలుదేరాడు. అతను దోవను వస్తూవస్తూ చెట్టుకింద పడుకున్న మన సోమరిపోతును చూసి దగ్గరికి వచ్చాడు.

అప్పటికి తూర్పు బాగా తెల్ల వారింది. సూర్యుడు ఉదయించాడు. మన కష్టజీవి సోమరిపోతును పలక రించాడు. ఇద్దరూ తమ తమ కష్ట సుఖాలు చెప్పుకొన్నారు. ఇంతలో పడ

అందరూను నిద్రపోయారు.

మటి దిక్కున ఏదో ధగ ధగ మెరుస్తూ కనిపించింది. దాన్ని చలవరాతితో కట్టారు. దాని గోపురాలకు బంగారు పూత పూశారు. ఇద్దరూ అటువేపు చూశారు. అది

ఒక దివ్యమైన భవనం. బాలసూర్యుని లేత కిరణాలు దానిమీదపడి బంగారంలాగా తళతళా మెరిసిపోతున్నది.

అప్పుడే దక్షిణపు వేపున, కోటిచంద్రుల కాంతితో మన బాటసారులకు ఒక దేవత కనిపించింది. ఆమె తేజస్సు చూడటానికి వెయ్యికళ్లు చాలవు. ఆమె వొంటి నిండా నగలు. మన బాటసారులు ఆశ్చర్యంతో ఆమె వంక చూస్తూ ఉండిపోయారు.

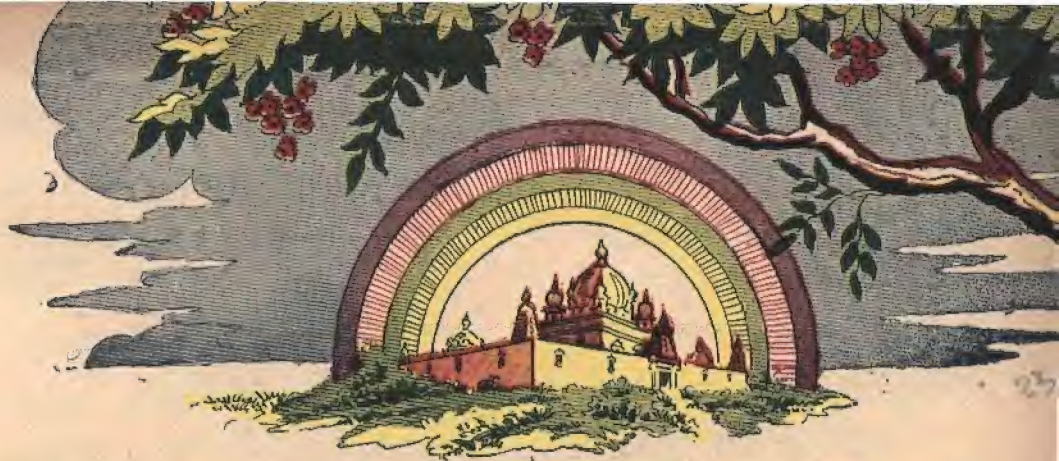
ఈ దేవత ఎవరోకాదు; లక్ష్మీదేవి. ఆమె మన బాటసారులనుచూచి, “ఓ బాటసారులారా! నేను లక్ష్మిని. ఆ కనిపించే భవనమే నాయిల్లు. మీరు ప్రొద్దుకూకేలోపల నాఇంటికి వచ్చినట్లయితే మీరు బ్రతికి ఉన్నంతకాలమూ నాకు అతిథులుగా ఉండి భోగభాగ్యాలతో తులతూగవచ్చు!” అని చెప్పి అంతర్ధానమయింది.

కష్టజీవికి ప్రాణం లేచివచ్చింది. ఇన్నాళ్లు కష్టపడితే పొట్ట నిండలేదు. ఇవ్వాళ ఒక్కనాడూ కష్టపడితే ఇక జీవితంలో దరిద్రం ఉండదుగదా అనుకున్నాడు. అనుకుని సోమరిపోతుతో—

“విన్నావా తమ్ముడూ! మనం సాయంత్రం లోపల ఎలాగానన్నా పోయి ఆయింటో పడ్డామా ఇక మనకష్టాలు గట్టెక్కినట్టే. పద, త్వరగా పోదాము,” అన్నాడు కష్టజీవి సోమరిపోతుతో.

అంతలోనే అంతర్ధానమయింది.

“అబ్బో! అట్లా కనపడుతున్నది కాని, అది దగ్గర ఉన్నదనుకున్నావా? ఆమె మాటలు నమ్మి బయలుదేరితే మనం పరిగెత్తలేక చస్తాం! ఎందుకు అన్నయ్యా, వృథా ఆయాసం! పరిగెత్తి పాలుత్రాగేకంటే నిలబడి నీళ్లు త్రాగటం మంచిది!” అన్నాడు సోమరి పోతు. సోమరిపోతుతో వంతుపెట్టుకు కూచుంటే లాభంలేదనుకుని కష్టజీవి ఒంటరిగా భవనంకేసి నడవసాగాడు.

సోమరిపోతుకు కష్టజీవినిచూస్తే
జాలివేసింది. 'ఇంతదూరం ఎట్లా నడు
స్తాడా' అనుకున్నాడు. "ఇలాంటి సమ
యాలలో కథల్లో చెప్పే కీచగుర్రం
దొరికితే ఎంత బాగుండును! రివ్యూన

१२३४५६७८९१०१११२

పోయి ఆమె యిచ్చే ఆతిథ్యమేమిటో
తేల్చుకోవచ్చుగదా!" అనుకున్నాడు.

ఏమైనా సోమరిపోతు అక్కడి
నించి కదలలేదు. పదిగంటలైంది.
ఇంతలో వాడి కొక బక్కచిక్కిన
గాడిద కనిపించింది. దాన్నెక్కిపోతే
బాగుండదా అనుకుని, ఎక్కి సవారీ
ఆరంభించాడు. గాడిద చచ్చేటట్టు పరి
గెత్తింది. మధ్యాహ్నానికి సోమరిపోతు
కష్టజీవిని కలుసు
కున్నాడు. అతన్ని చూసి
వేకిలిగా నవ్వి గాడిదను
బాదుకుంటూ ముందుకు
వెళ్లిపోయాడు. గాడిద

కొంతదూరం నురుగులు కక్కుకుంటూ కక్కుకుంటూ పరిగెత్తి రోడ్డు మీదపడి ప్రాణాలు విడిచింది. సరే గాడిద ఎలానూ చచ్చింది; కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకుందామని గాడిదను తలక్రింద పెట్టుకుని పడుకున్నాడు.

ఇంతలో వాడికొక తాబేలు కనిపించింది. సరే ఊరుకోవటం ఎందుకు? దాన్ని ఎక్కిపోదామని బయలుదేరాడు.

పొద్దుకూకబోతూ ఉండగా కష్టజీవి వచ్చి సోమరిపోతును కలుసుకున్నాడు. “తమ్ముడూ! పొద్దుకూకవచ్చింది. ఇక నన్నా తాబేలు వదిలి నాతోపరిగెత్తు, లేక పోతే చేరుకోలేము” అన్నాడు కష్టజీవి.

“అదుగో, ఆకనవదేదేగా ఇల్లు! ఇక్కడినించి పడుకుని దొర్లిగిలివెళ్లినా వేళకు చేరుతాము. నువ్వు ముందు పోయిమాత్రం ఏమిచేస్తావు?” అన్నాడు సోమరిపోతు.

కష్టజీవి వీడితో లాభంలేదనుకొని పరిగెత్తటం మొదలుపెట్టాడు. పొద్దు గర్భంలో పడుతుండగా కష్టజీవి వాకిట్లో అడుగుపెట్టాడు. లక్ష్మీదేవి వాడిని ఆహ్వానించి ఇంబోకి తీసుకుపోయింది.

సోమరిపోతు తాబేలుఎక్కి మెల్లిగా వాకిటిదగ్గరకు చేరుకునేవరకు తలుపులు మూసుకొంటున్నాయి. తలుపులు తెరవమని దబదబ బాదాడు సోమరిపోతు. ఉహూ... మళ్లా తలుపులు తెరుచుకోనేలేదు.

“ఛా. అనవసరంగా ఎంత శ్రమ పడ్డాను.... సరే, అయిందేమో అయింది! ఈరాత్రికి ఇక్కడే పడుకుందాము.” అని వాకిలి మెట్టుమీద తలపెట్టి పండుకున్నాడు సోమరిపోతు.

తెల్లవారినాక చూస్తే సోమరి పడుకున్నచోట ఒక నత్తఉన్నది. అదే మన సోమరిపోతు బాటసారి.

వెన్నెల బంతి

వెలిగింది వెలిగింది వెన్నెలా బంతి
వెలుగులో పాపల్లు వెలిగిపోతారు
దేదీప్యమానమౌ దివ్యతేజముతో
దీప్తివంతంబైన దీ పెద్దబంతి.

అంద చందాలతో అలరారు బంతి
ఆకాశవీధిలో అమరినాబంతి
పిల్లలందరకునూ ప్రియమైన బంతి
వెండి వెలుగులబంతి, వెన్నెలాబంతి.

రవివంశతిలకుండు రామచంద్రుండు
మారాముపెట్టినా గారాలబంతి
అందాల మేడలో అద్దాలలోకి
దిగివచ్చి, మాతోటి తిరిగేటిబంతి!

తమ్మరాజు హైమవతి, రాజమండ్రి.

పొట్టి పిచ్చిక కథ

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో కుంచ మంత బ్రాహ్మడు ఉండేవాడు. అతను ఎంతో కష్టపడి కంచమంత జొన్న చేసు వేసుకున్నాడు. అది అట్లా అట్లా పెరిగి కంకులువేయటం మొదలుపెట్టే వరకు రెండు భమిడిలేళ్లు, రెండు వెండిలేళ్లు వచ్చి రాత్రిల్ల తినివేయటం మొదలుపెట్టినై. అవి తినిపోగా ఒకటి అరా కంకి మిగిలితే మన పొట్టిపిచ్చిక వచ్చి సగలు తినివేస్తూ ఉండేది.

ఒకనాడు బ్రాహ్మడు పొలం వచ్చి చూసుకునే వరకు చేనంతా ఈటుపోయి ఉంది. ఒకటి అరా అక్కడక్కడ మిగిలిన కంకులు పిచ్చిక తింటూఉంది.

పాపం బ్రాహ్మడికి ఏడుపూవచ్చింది. కోపం వచ్చింది.

ఈ పిచ్చిక పని వట్టాలి అనుకుని బోయవాడి దగ్గరికిపోయి పలకరించి తెచ్చి ఉచ్చులేశాడు.

పాపం పొట్టిపిచ్చిక అది కానకుండా వచ్చి ఉచ్చుల్లో చిక్కుకుంది. ఇంతేం. బ్రాహ్మడు ఎగిరిగంతేసి దాన్ని చంకలో పెట్టుకుని ఇంటికి బయలుదేరాడు. ఇక మన పిచ్చిక ఊరుకుంటుందా? చంకలో కూచునే పాట ఎత్తుకుంది!

కుంచమంత బ్రాహ్మడికి గూ, గూ, గూ! కంచమంత జొన్నచేసు గూ, గూ, గూ! రెండు భమిడిలేళ్ళు గూ, గూ, గూ! రెండు వెండిలేళ్ళు గూ, గూ, గూ!

చేసుకాస్త మేకాయ గూ, గూ, గూ!
 నేనుకూడ తినబోతే గూ, గూ, గూ!
 పొట్టివా డెచ్చాడు గూ, గూ, గూ!
 పొంచిపొంచి చూశాడు గూ, గూ, గూ!
 నన్ను పట్టుకున్నాడు గూ, గూ, గూ!

ఈ పాట వినేవరకు బ్రాహ్మడికి

కోపం వచ్చింది.
 చంక బాగా బిగించాడు. ఉహూ,
 మనపిచ్చిక నోరు
 ముయ్యలేదు.

మన బ్రాహ్మడు
 ఏం చేస్తా చూ?

ఊళ్లోకిపోతే దీనిపాటవిని అంతా నవ్వు
 తారు. అందుకని ఊరిబయట ఉన్న శెట్టి
 గారిఅరుగుమీద కూచున్నాడు.

మన పిచ్చిక నోరు మూస్తే గా!
 పాడుతూనే ఉంది.

కుంచమంత బ్రాహ్మడికి గూ, గూ, గూ!
 కంచమంత జొన్నచేను గూ, గూ, గూ!
 అని, దీని పాటవిని శెట్టి బయటికివచ్చి

‘ఏమండీ కాస్తుల్లగారు మీ జొన్నచే
 నెంతండీ?’

అన్నాడు.

బ్రాహ్మడు దోసిట
 చూపి “ఇంత!”

అన్నాడు.

“ఇంతేనా?”

అన్నాడు శెట్టి.

“కాదు!” అని బ్రాహ్మడు రెండు
 అరిచేతులూ కాస్త ఎడంగా తీసి
 “ఇంత!” అన్నాడు.

“ఓసి, ఇంతేనా!” అన్నాడు శెట్టి.

అప్పుడు బ్రాహ్మడికి కోపంవచ్చి రెండు
 చేతులూ బారచాపి “ఇంతా!” అన్నాడు.

ఇంకేం, చేయి తీసేవరకు మీన
 పిచ్చిక తుద్రున పారిపోయి చెట్టుమీద
 కూచుని “కుంచమంత బ్రాహ్మడికి
 గూ, గూ, గూ!” అని పాడటం
 మొదలుపెట్టింది.

బ్రాహ్మడు బాగా మోసపోయానే
 అని తన్ను తిట్టుకుంటూ ఇంటికివెళ్లాడు.

కలవలకాకి

దాసరి వెంకటరత్నం

కాకి నా డ.

కాకి, కాకి కలవల కాకి
కాకిని బట్టి గంగలో ముంచితె
గంగా నాకు గంధామిచ్చె
గంధం తెచ్చి అపూ కిస్తే
అపూ నకు పాలూ ఇచ్చె
పాలూ తెచ్చి అమ్మాకిస్తే
అమ్మా నాకు జున్ను పెట్టె
జున్ను తెచ్చి పంతులుకిస్తే
పంతులు నాకు పద్యంచేప్పే
పద్యం మామకు వప్పగిస్తే
మామ నాకు పిల్లనిచ్చే
పిల్ల పేరు మల్లెమొగ్గ
నాపేరు నర్దార !

మీకు తెలుసునా?

పనిగపిల్ల నోటితో పాలు తాగు
తుంది; తొండంతోకాదు

అన్నిటిలోకీ త్వరగా పరుగెత్తే
జంతువు చిఱుతవులి. గంటకు
80 మైళ్ళుదాకా పోతుంది.

అనగా అనగా ఒకదేశంలో ఒక బీద
బెస్తవాడుండేవాడు. వాడు పొద్దున్నే
లేచి సముద్రపుడుకుపోయి నాలుగు
సార్లేవలవేసేవాడు. ఆ నాలుగుతూర్లకు
యేవి దొరికితే అవి తీసుకుని బజారుకు
పోయి అమ్ముకుని, ఆ వచ్చినదబ్బుతో
పొట్టపోసుకుంటూ ఉండేవాడు. ఒక్కొక్క
రోజున ఒక్క చేపైనా దొరికేదికాదు.
అయినా వాడు "ఇవ్వాల నాకు దేవు
దేమీ యివ్వలేదు." అనుకుని తృప్తిగానే
యింటికి వెళ్లేవాడు.

ఒకరోజున వాడు మామూలుగా
సముద్రానికివచ్చి వల వేశాడు; మొదటి
సారి వలలో వాడికి చచ్చిన కుక్క
వచ్చింది. రెండోసారి వేశాడు; ఎండ్ర
కాయలు పడ్డాయి. మూడో సారి
వేశాడు; బొమ్మరాళ్లు, నత్త గవ్వలూ
వచ్చినై. నాలుగోసారి దేవుణ్ణి తలచు
కుంటూ మళ్ళీ వలవేశాడు; ఒక ఇత్తడి
కూడా దొరికింది. వాడు అదిచూసి

చాలా సంతోషించాడు. "ఇది అమ్ము
కుంటే నూరుచేపల ఖరీదన్నా రాక
పోతుందా?" అనుకున్నాడు.

కూజాకు మూతవేసి చుట్టూ తాడు
కట్టివుంది. అది చూడగానే వాడికి ఒక
ఆలోచనకూడా తట్టింది. ఈకూజానిండా
ఎవరైనా మొహరీలు పోసుకుని వుండ
కూడదా, అనుకున్నాడు. అనుకుని
వాడు తాడు విప్పాడు. తాడు తీసివెయ్య
గానే మూత దానంతటదే ఎగిరివచ్చింది.
బెస్తవాడు ఆశతో కూజాలోకి చూశాడు.
ఆతనికి దాంట్లో పొగతప్ప మరేమీ
కనిపించలేదు. కాని, క్రమంగా అది
బైటికి రా సాగింది. అది అట్లావచ్చి
అట్లావచ్చి ఆకాశం ఎత్తుకు పోయింది.
ఆతర్వాత ఆ పొగంతా ఒక చోటకు
చేరి పెద్ద భూతమైంది.

పాపం, బెస్తవాడు భూతాన్ని చూడ
గానే భయపడి, సారి పోదామను
కున్నాడు. కాని, భూతం పోనివ్వలేదు.

“ఓ! రాజా! నీ మాట యిక యెప్పుడూ వింటాను, రా!” అని.

బెస్తవాడికి ఆ శ్చర్యం వేసింది. “ఎవర్ని నువ్వు పిల్చేది? నేను రాజును కాను,” అన్నాడు.

“నువ్వు సాలమఠ రాజువుకాదా?” అని అడిగింది భూతం.

“ఉహూం, ఆ రాజు వెయ్యేళ్లకిందటే చచ్చిపోయాడు. నేను బెస్తరాజుని.”

ఈమాట విని భూతం ఆకాశం దద్దరిల్లేట్లుగా నవ్వి, “బెస్తరాజువా నువ్వు! ఐతే, వుండు. నిన్ను తిన బోతున్నాను,” అన్నది.

బెస్తవాడు గజగజ వణకుతూ, “నన్ను చంపుతావా? ఎందుకూ? నిన్ను ఈకూజాలోనుంచి వదలిపెట్టినందుకా? నేను చేసినమేలుకు యిదేనా నువ్వుచేసే సహాయం?” అన్నాడు.

“అలా ఇదే. నిన్ను తినక తప్పదు. అయితే నీ వెళ్లూనూ చావబోతున్నావు కాబట్టి ఒకవరం కోరుకో. నీకు ఆ వరం యిస్తాను.”

“అయితే నీ కథ తెలుసుకోవాలని వుంది, చెప్పు.” అన్నాడు బెస్తవాడు.

~~~~~

“ఏను, చెప్తాను—తూర్వం నేను మంచిభూతాన్ని. సాలమన్ రాజు నన్ను పొగగా మార్చి ఈ కూజాలో బంధించాడు. బంధించి నన్ను తీసుకెళ్లి సముద్రంలో పారేయించాడు. నేను అప్పుడు ఎవరైనా వచ్చి నన్ను ఈ కూజాలోంచి వదిలిపెడితే వాడికి పెద్ద సహాయం చేద్దామనుకున్నాను చాలాకాలం. ఎవ్వరూ రాలేదు. ఇక నాకు కోపం వచ్చింది. ఈ మాటు ఎవరైనా వచ్చి నన్ను వదిలిపెడితే వాడిని చంపుదామనుకున్నాను. నువ్వు వచ్చి వదిలించావు. నిన్ను నేను చంపక తప్పదు.”

ఇక భూతాన్ని బ్రతిమాలినా లాభంలేదు, అనుకున్నాడు బెస్తవాడు. వాడికి హఠాత్తుగా ఒక ఆలోచన తట్టింది. “ఓ భూతమా! నీమాటలు నేను నమ్మలేకుండా వున్నాను. అంతా అబద్ధంగా తోస్తున్నది. ఇంత పెద్ద భూతానివి ఈ కాస్త కూజాలో వున్నావంటే ఎట్లా నమ్మేది? నా కళ్లతో చూస్తేగాని నేను నమ్మలేను.” అన్నాడు బెస్తవాడు.

ఈ మాట భూతం మోసపోయింది. “అలాగా, నన్ను నమ్మలేవా? ఐతే వుండు చూపిస్తాను,” అని ఆ భూతం మళ్ళీ పొగగా మారి కూజాలోకి పోయింది. పోయి, “యిప్పుడు నమ్ముతావా నామాట?” అని అడిగింది.

“కాసేపు ఆగు. సరిగా చూడనివ్వు నన్ను” అని బెస్తవాడు గబుక్కున కూజాకు మూతపెట్టి తాడుతో

గట్టిగా బిగించి పారవేసాడు.

లోపలనుంచి భూతం లబలబలాడ మొదలెట్టింది — “ఓ బెస్తరాజా! నన్ను వదిలిపెట్టు. నిన్నిక చంపను, నీ కెంతో ధనమిస్తాను.”

“నేను నీ మాట నమ్మను,” అన్నాడు బెస్తరాజు.

“బేతాకుడితోడు. నిన్ను ఏమీచెయ్యను. నన్ను వదిలిపెట్టు, అని బ్రతిమాలింది భూతం.

బెస్తవాడు ‘వదిలిపెట్టాడు. భూతం ఆ

పండిత జీ

“పండిత జవహర్‌లాల్‌కు జై,
మహాత్మా గాంధీకి జై” అనిచాల
సార్లు మీరు అనివుంటారు. లేదా
కనీసం ఆ జేజేలన్నా విని
ఉంటారు. పండిత జవహర్‌లాల్
నెహ్రూ ఎవరో మీకు తెలుసా?

నెహ్రూవంశంవారిది మొదట
కాశ్మీరదేశం. వారి పూర్వులు
సంయుక్త రాష్ట్రాలకు వచ్చి
అక్కడే స్థిరనివాసం ఏర్పరచు
కొన్నారు. జవహర్‌లాల్ తండ్రి
మోతీలాల్ నెహ్రూ, తల్లి స్వరూప
రాణి. మొదట్లో అంతగా ఉన్న
కుంటుంటుం కాకపోయినా, మోతీ
లాల్ నెహ్రూగారు న్యాయవాద
వృత్తిలో సంపాదించి సొవన్ను
లయ్యారు. మన జవహర్‌లాల్
1889 నవంబరు 14న జన్మించాడు.

మోతీలాల్ గారిది విచిత్ర
స్వభావం. వారికి అంతలోనే
కోపం, అంతలోనే సంతోషం

మహా పురుషుల
జీవిత చరిత్ర

వచ్చేది. ఇంట్లో ఏమాత్రం పొరపాటు జరిగినా అగ్నియై కూర్చునేవారు. జవహర్‌లాల్‌కూడ తండ్రిదగ్గరకు వెళ్ళి మాట్లాడటానికి ఇంకేవాడు. తల్లిదగ్గర మాత్రం ఆయనకు ఎంతో చనువు ఉండేది. తండ్రిగారు కోపపడినప్పుడు స్వరూపరాణి కొడుకుతరపున వాదిస్తుండేది. జవహర్‌లాల్ అయిదేళ్ల వాడై ఉండగా ఒక చిన్నగమ్మత్తు జరిగింది. ఒక రోజున ఆయన తండ్రిగారి గది లోకి వెళ్లాడు. బల్లమీద రెండుపౌంచెన్ కలాలు కనిపించాయి. వెంటనే ఆయనకు ఒక ఆలోచనకలిగింది. “ఎవరైనా ఒకేసారి రెండుచేతులతో వ్రాయుదు. ఒక చేతితో వ్రాయటానికి ఒక కలం చాలు. నాన్నగారికి రెండు కలాలు దేనికి? నేను ఒక కలం తీసుకొంటే తప్పేముంది?” ఇలా అనుకుని ఆయన బల్లమీదనుంచి ఒక కలం తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

మోతీలాల్ గారుపచ్చి చూచుకోగానే రెండోకలం కనిపించలేదు. పనిమనుషులందరిని పిలిపించారు. కేకలువేశారు. ఆ కలాన్ని తెచ్చి యివ్వకపోతే తిత్తి ఊడదీయస్తా నన్నారు. వెంటనే దాని కోసం ఇల్లంతా వెతుకులాట ప్రారంభమైంది. జవహర్‌లాల్ తండ్రిగారి దగ్గరకు మెల్లగా వెళ్లి కలంఇచ్చాడు. ఆయన మండిపడి కొడుకును గట్టిగా చితకబొడిచాడు. అదెబ్బలకు తాళలేక బోరున యేడుస్తో ఆయన తల్లిదగ్గరకు వెళ్లాడు. అన్ని దెబ్బలుతిన్నా ఆయనకు తండ్రిగారిమీద కోపంరాలేదు. “అమ్మా, నాన్నగారినేమీ అనకు. తప్పంతానాదే,” అని తల్లి స్వరూపరాణితో అన్నాడు. జవహర్ చిన్నప్పుడు ముతారకో ఆలీగారివద్ద చదివాడు. ఆయనవద్ద చిత్ర విచిత్రాలైన అరేబియన్ కథలు విన్నాడు. వీటికి తోడు తల్లి భారతంలో నుంచి, రామాయణంలోనుంచి ఎన్నో

కథలు చెప్పింది. జవహర్‌లాల్‌కు తన పుట్టినరోజు పండుగ అంటే ఎంతో సరదా. ఆరోజున ఆయన్ను గోధుమలు మొదలైన నాణ్యాలతో తులాభారం తూచి వాటిని పేదసాదలకు పంచి పెట్టేవారు. కొత్త కొత్త దుస్తులు తొడిగేవారు. బంధువులు, స్నేహితులు వచ్చి ఎన్నో బహుమతు లిచ్చేవారు. అన్నివనులు ముగిసినతరువాత మహా వైభవంగా విందుజరిగేది. ఇవన్నీ ఆయనకెంతో ఉత్సాహాన్ని రేకెత్తించేవి.

“ఈ పండుగ ప్రతిరోజూ రాకూడదా? మధ్య మూడువందల అరవైనాలుగు రోజులు అడ్డు దేనికి,” అనుకొనేవాడు.

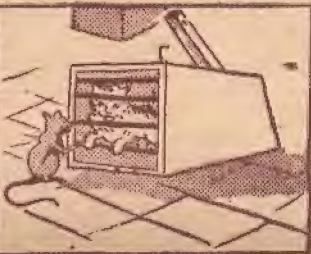
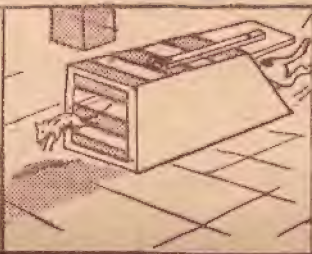
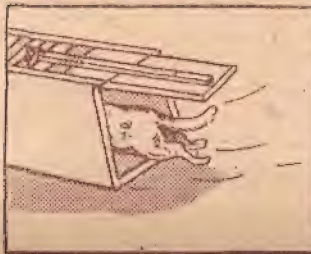
జవహర్ తన పదకొండో ఏట దివ్య జ్ఞానసమాజ మతస్థుడైన బ్రాహ్మవద్ద మూడేళ్ళు చదివి తరువాత మానాడు.

1905 లో, అంటే జవహర్ 15 వ యేట నెహ్రూ కుటుంబం ఇంగ్లండు వెళ్లింది. అప్పుడు ఆయన “హరో”లో విద్యాభ్యాసం కొనసాగించాడు. ఇక్కడ

స్కూలులో చదువుతుండగా ఆయన తెలివితేటలకు మెచ్చుకొని, “గారిటాల్డీ జీవితం” బహుమతిగా ఇచ్చారు. ఈ పుస్తకం చదవగానే ఆయనకు దేశ భక్తుల చరిత్రలు చదవాలన్న కుతూహలంకలిగి ఎన్నో చరిత్రలు చదివాడు. తరువాత ఆయనకు “హరో” స్థితిగతులు తన జ్ఞానవికాసానికి సరిపడవని తోచింది. అక్కడనుంచి మరొక స్కూలుకు మారటానికి తండ్రిగారి అనుమతి ఎలాగో సంపాదించి 1907 లో కేంబ్రిడ్జ్ ట్రినిటీ కాలేజీలో చేరాడు.

హరోలో మొలకలెత్తి ట్రినిటీలో ప్రబలమైన దేశభక్తి జవహర్ హృదయంలో తరువాత మహావృక్షమైంది. మనదేశానికి తిరిగి వచ్చినప్పటినుంచి దేశంకోసం ఆయన నిర్వహించని కార్యము, చేయని త్యాగము లేదు.

ఈనాడు ఆయన ఇండియా అధినివేశానికి ప్రధాన మంత్రి. ఇరవై ఐదు కొట్ల ప్రజలకు ఆయన నాయకుడు.

నక్క బావ నెత్తురు గడ్డలో యిరుక్కు పోయిందని చెప్పానుగదా? పాపం ఆలాగే రెండు పగళ్లు రెండు రాత్రులు కడల మెదలకుండా వుండిపోయింది. గాదూలు నాక్కొటానికైనా మెడ కదిలించలేదు. ఎందుకంటే, మెడ జూలు నిండా నెత్తురు గడ్డకట్టుకుపోయింది. మంగలివాడ్ని ఎన్ని డిట్టందో చెప్పలేం. మంగలిని ఎలా వంచించాలా అని ఎత్తులు మీద ఎత్తులువేస్తూ వుండిపోయింది.

మూడోనాడు పెద్ద వానజల్లు పడింది. ఆ వానకు నెత్తురంతా తడిసి నక్క కడల కొనికి విత్తేంది. కాని, మూడురోజులు ఆలాగే కూర్చుని వుండటంవల్ల సరాలు పట్టుకుపోయి నాలుగు కాళ్లమీద నిలబడలేక పోయింది. కాసేపటికి ఎలాగో నిలవడానికి దగ్గరున్న చెట్టులోకి పోయి యేదో అకులు మేసింది. దానికి అదే “ఓ” అన్నవి తోడేళ్లు. “అయితే మీ

మందు. మీకు తెలుసునా! జంతువులకు బబ్బుచేస్తే అడివిలో అకులు మేస్తవి.

వరే, నక్క బావ మందుతీస్తది. బాగానే వుంది. కాని దానికి తిండి ఎట్లా? అడిగాక మూడురోజుల్నించి కటికి వుపవాసమయ్యే. పోయి కొడిపిల్లల్ని బాటపిల్లల్ని వేటాడటానికైనా బెంట్లా వేపికలేదయ్యే! ఎట్లాగా అని ఆలోచిస్తోంది ఆ చెట్టుకింద. దానికి మంగలివాడి అవు జ్ఞాపకం వచ్చింది. దగ్గర్లోనేవుంది వాని యిల్లు. దాన్ని ఎట్లా గన్నా చంపిస్తే హాయిగా పదిరోజులు తినొచ్చు.

యిట్లా ఆలోచిస్తూవుండగా అదోపస తోడేళ్ల దంపతులు వచ్చినై. నక్కకు వెక వుపాయం తట్టింది. మొగతొడెల్ని పిల్చి “ఇదుగో, తోడెలుమానూ. మీకు అవు దొరికితే చంపుతారా” అని అడిగింది. “ఓ” అన్నవి తోడేళ్లు. “అయితే మీ

రిక్కడే వుండండి" అని చెప్పి నక్కబావ మెల్లిగా మంగలివాడి కొట్టంలోకి పోయింది. అప్పటికి బాగా చీకటిపడింది. మంగలి యింట్లో అన్నం తింటున్నాడు. కొట్టంలో ఎవ్వరూలేరు. మెల్లిగా అవుతాడు కొరికి, దొడ్డిదోవనే అవుని తీసుకొచ్చింది. తోడెళ్లు అప్తకోసం చెట్టువెనకాలి వాక్కునివున్నై. అవుని చూడగానే వెనకాలగావచ్చి పైస బడి చంపిపారవేసివె.

ఈలోపల మంగలి అన్నంతిని, అవుకు మేతవేసిపాదామని కొట్టంలోకి వచ్చాడు. అవులేడు. పాపం గాభరాపడి యిరుగు పొరుగువాళ్లని పిల్చి కాగడాలూ, నూనె బుడ్లూ చేతబట్టుకుని వెతుక్కుంటూ తోడెళ్ల దగ్గరికి వచ్చారు. తోడెళ్లు మను

ష్యుల్ని చూడగానే పారిపోయినై. నక్క బావ అంతకుముందే వాళ్లనిచూచి గుబురులో దాక్కున్నాడు.

చచ్చిపోయిన అవును చూసేసేరికి పాపం మంగలికి ఎడుపువచ్చింది. ఏం జేస్తాడూ? ఇంటికొచ్చి పెళ్ళాంతో తోడెళ్ల ఈవని చేసినయ్యని చెప్పాడు. నక్కబావ మీద వాళ్లకి కాస్తకూడా అనుమానం పోలేదు.

మర్నాడు ఉదయూన్నై తొలైనా అమ్ము కుందామని మంగలి మాదిగవాళ్లతో పోయి చెప్పాడు. మాదిగవాళ్లు "మా కిప్పుడు చేలల్లో పనులున్నై తీరికలే"దని చెప్పారు. పాపం మంగలి ఏంజేస్తాడు? అవును అలాగే వెదిలిపెట్టి పూరుకున్నాడు.

ఈ లోపల నక్కబావ ఏంటేకాదూ! అవుకడుపుకు తెజ్జంపెట్టి రోజూ రాత్రిళ్ళొచ్చి తినటం మొదలుపెట్టేడు. మూడురోజులైతే తర్వాత కడుపుబాగా ఖాళీఅయింది. నక్కబావ మళ్ళీ అక్కడి కిక్కడికి తిరగటం మొదలుకని పగలంతాకూడా అవు కడుపు లోనే ఉండి ఆకలైనప్పుడల్లా తినటం మొదలు పెట్టాడు. ఇట్లా నాలుగురోజు అయ్యేసరికి మాంసం అయిపోయింది. ఇక నక్కబావ బయటికి పొదామనుకున్నాడు. కాని అవుతోలు ఎంతకి ఎండి తెజ్జం బాగా దిగుసుకుపోయింది. పాపం

నక్కబావ ఏంటేస్తుంది? కొరికి బైటికిరావాలని చూసిందిగాని, ఉహం దానితరంగాలేదు.

“అయ్యో! మళ్ళీ దీంట్లో చిక్కుకున్నా నేమిరా దేవుడా!” అని విచారించింది నక్కబావ. ఏమిలాభం, ఇప్పుడేన్ని అనుకున్నా?

ఇలా యింకో రెండురోజులు గడిచినై. ఐకరోజున మాదిగవాళ్ళాదోపన వస్తూ ఎందుకుపోయిన అవుని చూసి దీన్ని యింటికి లాక్కుపోయి తోలు వెల్పుకుంటే బాగుంటుం దనుకున్నారు. అనుకుని

కొమ్ములు వట్టుతుని యాడుకు పా
 బోయారు. నక్కకి యిది చూసేసరికి పై
 ప్రాణాలు పైనేపోయినై. కాని దానికి
 చప్పన వొక పుపాయంతోచింది. “ఎవర్రా
 మీరు? మీకు మదమెక్కిందా? నే నెవ
 ర్నుకున్నారు? ఈవూరు గ్రామదేవతను,
 నాకు కోపం తెప్పిస్తారా? మీ పూరు
 నాశనం చెయ్యబోతున్నాను. రేపు సాయం
 త్రం లోపల నూరుబిందెల నీళ్లతోనూ,
 వొక కొడిపుంజుతోనూ వెచ్చి, నీళ్లతో నన్ను
 అభిషేకంచేసి కొడిపుంజును నాకు బలి
 యివ్వకపోతే మీపూరుకు గత్తరతెస్తాను.”

అని బిగ్గరగా అరిచింది నక్కదావ.

పాపం యీ మాటలు వినేసరికి కూడి
 గాల్లకి భయంవేసింది. వాళ్లు ఆవుని వెదిలి
 పూల్లోకి పరిగెత్తి ముసనబుతోనూ కరణాల
 తోనూ యీ సంగతి చెప్పారు. వాళ్లందరూ
 ఆవుదగ్గరికి వచ్చి దేవరకి దణ్ణంపెట్టి
 “అమ్మా, తల్లీ, గంగానమ్మా, మాపల్ల
 తప్పేందమ్మా” అని అడిగారు.

“మీవల్లగాదు. మీ మంగలివాడినట్ల.
 వాడు ఆవును చంపాడు. ఆ పాపమంతా
 మీ పూరికి చుట్టుకుంది. మీరుపోయి
 వాడిని వాడి పెళ్లాన్ని పంపి యిందాక నే
 చెప్పిన పూజలు చేయించండి. మీ బోలికి

రాను. చేకప్రాతే మీ ఊరు పక్కవాసనం చేస్తాను." అన్నది సక్కబావ.

అప్పుడు ముసనబు, కతబం, పూల్లో వాళ్ళూ అంతా మంగలి యింటికిపోయి "ఇదంతా నితప్పెనట. ఈ పూజ ఖర్చంతా నువ్వే పెట్టుకోవాలి" అని చెప్పారు. పాపం మంగలి ఏంజేస్తాడు? నూరు బిందెల నీళ్ళూ, పళ్ళూ, పుత్రి, పెద్ద కొడి పుంజూ తీసుకుని తప్పెట్లూ, తాళాలూ, గణాచార్లతో పూజచెయ్యటానికి మొగుడూ, పెళ్ళాలు అవుదగ్గరికి వచ్చారు. కొడిని కాళ్ళుగట్టి అవుముందు పడేసి నూరు బిందెల నీళ్ళూ అవుమీద పోసి, మంగలి, మంగలివాడి పెళ్ళాం అవుముందు ప్రాణా చారం బడ్డారు.

అప్పటికి అవుతోలు బాగామెత్తబడింది. కంత మళ్ళీ పెద్దదైంది. సక్క వెక్క

దూకున అవు కడుపులోంచి బైటకీడూకి కోడిపుంజును వెట కరుచుకుని వెకపే పరుగు.

పాపం సక్క తంతు తెలియగానే, మంగలిమీద పూల్లోవాళ్ళకి జాలివేసింది. తలాకాస్తా డబ్బిచ్చి యింకో అవును కోనుక్కొమ్మన్నారు.

సక్కబావ ఇవాళ బాగా హుపారుగా వున్నాడు. వారంరోజుల్నుంచి అవుమాంసం దొరకటంపల్ల కొంచెం పుంజుకున్నాడు. పైగా యివ్వాళ్ళ కోడిపుంజూ దొరికింది. మళ్ళీ నూమూలు బిరిలోకిపోయి పడుకుని "మంగలీ! జాగ్రత్త!! నిన్ను యింతటితో పదులూ ననుకున్నావేంటి?" అని బెదిరించింది.

పాపం మంగలక్కడ లేడుగా ఎంటానికి! హాయిగా యింట్లో పడుకుని నిద్ర పోతున్నాడు. చూద్దాం. ఈమాట సక్క మళ్ళీ ఏమిచేస్తుందో.

చీమ-చిలుక-పాయసం

అనగా అనగా ఒక చీమా ఒక చిలకా ఉండే వారు, వాళ్ళిద్దరికీ ఎంతో సావాసం, ఒకనాడు వాళ్ళిద్దరికీ పాయసం వండుకు తినాలని బుద్ధివృద్ధింది. చీమ పోయి బియ్యపు నూకలూ, పంచదారా తెచ్చింది. చిలక పోయి కట్టెవృద్ధిలూ, చట్టి, నిప్పు తెచ్చింది. చీమ నిప్పు అంటించింది. చిలక పొయ్యికిడింది. పాయసం తయారయింది.

అయితే చీమకి మహా తొందర. అది గబగబా చట్టిఎక్కి పాయసం తిన బోయి అందులోపడి చచ్చి

పోయింది. చిలకకూడా ఆత్రపడి పాయసంలో ముక్కుముంచింది. ఇంకేం ముక్కు చుర్రున కాలింది. అది కుర్రో మొర్రోమని ముక్కు విదిలించుకుంటూ రావిచెట్టు మీదికి పోయి కూచుంది.

రావిచెట్టు చిలకనుచూసి కొంచెం గేలిగా “చిలకా, చిలకా! ఏం, విచారంగా ఉన్నావు?” అని అడిగింది.

చిలకకు కొంచెం విసుగేసి “ఏమీలేదు. చీమా నేనూ పాయసం వండు కున్నాము. చీమ పాయసం లోపడి చచ్చింది. నాకు ముక్కు కాలింది. ఇంత పోకిళ్లు పోతున్న నీ ఆకులు రాలిపోకూడదూ!” అంది.

ఆమాట అనగానే రావి చెట్టు ఆకులు జలజలా, రాలిపోయాయి.

ఇంతలో ఒక ఏనిగ ఆ దారినిపోతూ చెట్టునుచూసి నవ్వువచ్చి “చెట్టూ, చెట్టూ! నీ ఆకులు రాలిపోయాయేం? ఎండాకాలం కాదుగా?” అన్నది.

“ఏమీ లేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండు కున్నాయట. చీమ అం దులోపడి చచ్చిపోయింది ; చిలకకి ముక్కుకాలింది ; వెక్కిరించిన నాకు ఆకులు రా లిపోయాయి. ఇంత నవ్వుగా ఉన్న నీకు తొండం కూడా ఊడిపోకూడదూ ?” అన్నది రావిచెట్టు.

ఏనిగతొండం ఊడి పోయింది. పాపం అది ఏడుస్తూ చెరువు దగ్గరికి పోయి కూచుంది. చెరువుకు తొండంలేని ఏనిగని చూసే వరకు నవ్వాగలేదు.

“ఏం, ఏనిగా ఏనిగా ! ఇవ్వాలి నీళ్లుతాగటంలేదేం? తొండం ఎక్కడ పెట్టి వచ్చావు ?” అంది.

“ఎక్కడా పెట్టలేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండుకున్నాయట. చీమ పాయసంలోపడి చచ్చి పోయింది; చిలకకి ముక్కుకాలింది ; చిలకని వెక్కిరించిన రావిచెట్టుకు ఆకులు రాలాయి ; అదిచూసినవ్వి న నాకు తొండం ఊడింది. వన్ను చూసి వెటకారం చేస్తున్న నీ నీళ్లుకూడా ఎండి పో గూ డదూ ?” అన్నది యేనిగ.

అనగానే చెరువులోనీళ్లు ఎండిపోయాయి. ఇంతలో తోడికోడళ్లు ఇద్దరు చెరువుకు నీళ్ళకు వచ్చారు. నీళ్లు లేకపోవడం చూసే వరకు వాళ్ళకు వవ్వు

వచ్చింది. “ఏం, చెరువు చెరువు; ఇలా ఎండిపోయా వేం ?” అని అడిగారు.

“ఏమీలేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండు కున్నాయట. చీమ పాయ సంలోపడి చచ్చింది. చిల

కకి ముక్కు కాలింది. చిలకని వెక్కిరించిన రావి చెట్టుకు ఆకులు రాలాయి. అదిచూసి నవ్వి న ఏనిగకు తొండం వూడింది. ఏనిగని చూసి వెటకారంచేసిననాకు నీళ్లేండి పోయాయి. నన్ను చూసి వగలబడుతున్న మీ బిందెలు అలాగే అంటుకు

పోతే ఎంత బాగుండు.' అన్నది చెరువు.

అనగానే బిందెలు అంటుకు పోయాయి. ఇంతలో ఇంకొక మనిషి కావిడితో నీళ్ళకువచ్చి చెరువులో నీళ్లు లేకపోవటమూ, బిందెలు

అంటుకు పోవటమూచూసి పాపం, అతను మంచిగానే "ఏమమ్మా! బిందెలు అట్లా అంటుకున్నాయెందుకూ?" అని తెలుసుకోవటానికి అడిగాడు.

"ఏమీలేదు. చీమా చిలకా పాయసం వండు కున్నాయట. చీమ పాయసంలోపడి జబ్బింది. చిలకకి ముక్కుతొలింది. చిలకని వెక్కిరించిన రావి చెట్టుకు ఆకులు రాలాయి. రావిచెట్టునుచూసి నవ్వి న ఏనిగకు తొండం వూడింది. ఏనిగనిచూసి వెటకారం చేసిన చెరువుకు నీళ్లేండి పోయాయి. చెరువునిచూసి పగలబడ్డ మాకు బిందెలు అంటుకుపోయాయి. ఇక మమ్మల్ని వోదార్చటానికి వచ్చిన నీకు కావిడి అంటుకు పో కూడదూ?" అన్నారు, వాళ్లు కడుపు మంట పట్టలేక.

అయితే ఈమాట అసీ అనకముందే ఆమనిషి కావిడి కిందపారవేశాడు. కావిడి కిందపడటంతోపే వాళ్ల బుజాలమీది బిందెలు వూడిపోయినై. చెరువుకు నీళ్ళువచ్చినై. ఏనిగకు తొండం వచ్చింది. చెట్టుకు ఆకులువచ్చినై. చిలక ముక్కు బాగయింది. చీమ బతికింది.

అందరూ ఆనందంతో ఆరోజు పాయసంతాగారు.

మీకు తెలుసా?

జరాఫీకి మెడ అంతపొడుగు ఎందుకు ఉన్నది? అది ఏమితింటుంది?

పాముకు చెవులున్నవా?

మీకు తెలిస్తే వ్రాయండి:

లేకపోతే వచ్చేసంచికలో జవాబుకు చూడండి.

చిక్కు మాట

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ!

నేను నాలుగక్షరాల దేవుణ్ణి.
నేను చంపాలో వున్నా గాని
గరిటలో లేను
దవనంలో వున్నాగాని
మరుదంలో లేను
మాసంలో వున్నాగాని
సంవత్సరంలో లేను
భామలో వున్నాగాని
భానులో లేను
నే నెవరో చెప్పగలరా?

చి. లలిత, పెదరావులు

జవాబు 57వ పేజీలో చూడండి.

చందమామ పజిలుకు జవాబు

	¹ న	² ది		³ త	ల	
⁴ డో		⁵ న	గ	లు		⁶ డో
⁷ ధా	⁸ ర	ము		⁹ పు	¹⁰ ట	లు
	స				క	
¹¹ య	ము	¹² స		¹³ ది	రి	¹⁴ క్కి
తి		¹⁵ వ	రు	దు		లి
	¹⁶ క	ల		¹⁷ గు	డి	

చందమామ పజిలుకు జవాబు

నేటి పాపలు రేపటి పాపలు

అప్పుడు దొరకని
చి॥ 'పాపం' (మాంబళం)

అతిరూప లావణ్య చి॥ 'లావణ్య'
(తాడేపల్లి గూడెం)

నిత్యనంద మోహనుడు
చి॥ ఐ. మోహన్ (బెజవాడ)

చోకకల్యాణానికి ప్రార్థిస్తున్న
చి॥ కల్యాణి (గుంటూరు)

తేనెటీగల సహాయం

యోగధత్తుడికి యీ సంగతి తెలిసింది. అతని మంత్రులు, సామంతులు యుద్ధం చేసి సింహకేతును జావాలో కాలుపెట్ట కుండానే పారదోలడా మన్నారు. కాని, యోగధత్తుడు వెప్పకోలేదు. “రాజులు

యోగదత్తుడు అడవికి వెళ్లిపోయాడు. మంత్రులు, సామంతులు, ప్రజలు అతనితో కూడా అడివికి వెళ్లారు. సింహకేతు జవాలో దిగాడు. అక్కడ అతనికి వెక్క నరమానవుడు కనిపించలేదు. అతను నిరుత్సాహపడ్డాడు. యోగదత్తు డెక్కడ వున్నది అతనికి జాడ చెప్పేవాళ్లేరు.

పీరోజు పుడయాన అతను తపస్సు చేసుకోవడానికని బయలుదేరాడు. దోవలో తామరకొలను వెకటివున్నది. అక్కడ వెక తామర పువ్వుమీద సాలీడు వలపన్న

వుంది. ఆ వఅలో వెక తేనెటిగ చిక్కుకుని
వున్నది. యోగదత్తుడికి జాలివేసి వెక
పుల్లతో దాన్ని తప్పించాడు. ఆ తర్వాత
మామూలు చోటుకుపోయి కూర్చుని
తపస్సు చేసుకోటం మొదలు పెట్టాడు.
అతనికి అవేళ దేవి ప్రత్యక్షమై “ఓ, రాజా!
తేనెటిగకు నువ్వుచేసిన పుష్కారం పూరికే
పోదు. శత్రువునించి నిన్ను అవి
కాపాడతాయి. చెట్ల మానులతో వెక కోట
కట్టు. జావాదేశపు తేనెటిగలన్నీ వచ్చి
దాంట్లో వుంటై” అని చెప్పి మాయమైంది.

యోగదత్తుడు అప్రకారంగానే కోట
కట్టాడు. తేనెటిగలన్నీ వచ్చి అందులో
వున్నై. అతని ప్రజలుకూడా ఆ కోటలోనే
వున్నారు.

కొంత కాలానికి యోగదత్తుడు యిక్కడ
వుంటున్న సంగతి సింహకేతుకు తెలిసింది.
అతను రాజునుచంపి అతని కూతుర్ని
యెత్తుకుపోదా మనుకుని పెద్ద సైన్యంతో
వచ్చి కోట ముట్టడించాడు. కాని అతన్ని
ఎవ్వరూ యెదిరించలేదు. సింహకేతు

కొయ్య కోటను ధ్వంసంచేశాడు. యింకేం
తేనెటిగలు వెక్కమాటుగా జమ్మని
లేచినై. సింహకేతును, అతని సైన్యాన్ని,
గుఱ్ఱాల్ని చచ్చేటట్టు కుట్టినై. పాపం,
సింహకేతు మొహంఅంతా వాచి కళ్లు
కనపడక గుఱ్ఱంమీదనుంచి పడిపోయాడు.
యోగదత్తుడు అతన్ని తన గుహలోకి
తీసుకుపోయి గాయాలు మాన్పి తన
కూతుర్నిచ్చి పెళ్లిచేశాడు. సింహకేతు
బుద్ధి తెచ్చుకుని జావా ప్రజలను చక్కగా
పరిపాలిస్తూ అక్కడే వుండిపోయాడు.

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ !

మీరు పెద్దవాళ్ల సహాయం లేకుండా సొంతంగా ఆలోచించి ఈ పజిలు పూర్తి చేయాలి సుమా. అలా పూర్తిచేసి 52 పేజీలో ఉన్న జవాబుతో సరిచూసుకోండి. ఒక్క తప్పుకూడా లేకపోతే మీకు పది మార్కులు. ఒక తప్పుంటే ఆరు మార్కులు. రెండు తప్పులుంటే నాలుగు మార్కులు. మూడు తప్పులుంటే రెండు మార్కులు. నాలుగుగాని అతిథక్కుమించిగాని తప్పులుంటే మాత్రం బండినున్నా వచ్చినట్లే.

పోతే, దీన్ని పూర్తిచేసేపద్ధతి మీకు తెలుసునా? 1 నెంబరు అడ్డంలో రెండు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో “ప్రవహించునది” అని వుండా, దానికి రెండు అక్షరాల మాట ఏమైయ్యుండాలి అని ఆలోచించాలి. అప్పుడు “నది” వస్తుంది. అక్కడ ‘నది’ ఉంచండి.

అలాగే 2 నెంబరు నిలువు మూడు అక్షరాలు వుండాలి, దానిని వెతకటానికి ‘రోజు’ ఏదా అని చూడాలి. దాని మొదటి అక్షరం “ది” - యిది ఏమబ్బా అని ఆలోచిస్తే “దినము” గుర్తుకు వస్తుంది. అట్లాగే తతిమ్మా గట్లా పూర్తిచేసి మీమార్కులు నాకు చెప్పండి.

చంద్రశేఖర శాసిత చంద్రశేఖర శాసిత చంద్రశేఖర శాసిత చంద్రశేఖర శాసిత

అధ్యాయములు

అధ్యాయము :

1. ప్రవహించునది.
2. శరీరములో ముఖ్యభాగము
5. అలంకారములు
7. నూదితో ఉండును
9. పుస్తకములో ఉండును
11. ఒక నది 13. ధైర్యములేనివాడు
15. పెండ్లికొడుకు
16. నిద్రలో వచ్చునది
17. దేవాలయము

నిలుపు :

2. కోజ
3. వ్యారమునకు ఉండును
4. ఒక రంగు
6. వాయిదానది 8. సారము
10. శత్రులమారి 11. ముని
12. పెద్దకడ
13. గొప్ప వర్తమువచ్చినప్పుడు పడును.
14. రలలేని వాకిలి

52వ పేజీలోని చిక్కుమాలకు జవాబు
'చందమామ'

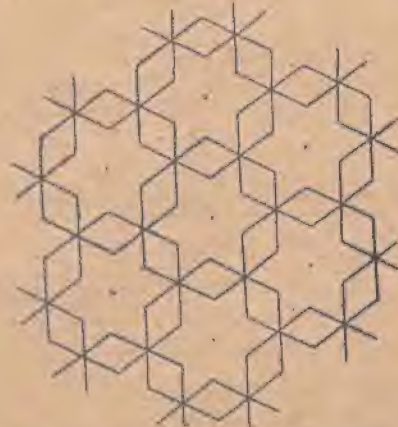
58వ పేజీలోని పొడుపు కథలకు జవాబు
1. కత్తెర. 2. మద్దెల.

64వ పేజీలో చిక్కు పొమ్మలకు జవాబు
చిల్లిపిల్ల కుక్కమూతిలోనే ఉంది.
వనిగ మంత్రిగారి మొహంలో ఉంది.

ఈ చదరంగమధ్యని రెండు మామిడి
కాయలు ఉన్నాయి. దేవ మహాచిక్కుగా
పుంది. ఉడత పకటి ఆ కాయలు తినాలని
చూస్తోంది. చెప్పండి, ఎలా వెళ్ళితే అద్దు
లేకుండా ఆ కాయల దగ్గరికి పోతుందో ?

- ముగ్గు -

కాశీనాథుని శ్యామలదేవి, బెజవాడ.

ఆంధ్రులం

హంపీడత్రం మనదేనోయ్
అజంతా చిత్రాల్ మనపేనోయ్
గుణాధ్యహాలులు మనవారోయ్
నాగార్జునుడును మనవారోయ్
విద్యారణ్యులు పండితరాయలు
నాగేశభట్టు అన్నంభట్టు
నాదబ్రహ్మ త్యాగరాయలూ
మొదలగు పెద్దలు మనవారోయ్
ఆంధ్రులమంచే మనమేనోయ్!

కృష్ణ రావు

మ	మా	ద	ము	కు	ర	కె
ను	ధాం	చం	ద	జా	క్క	ల
డు	కు	డు	వు	స్త	దు	డు
న	న	ధ	దు	క	లు	తె
చ	డు	రు	కు	త్రె	వ	రి
లి	గు	జా	న	క్ష	ల	న్నె
వె	లు	లి	ల్లి	డు	తె	వె.

పిల్లలూ! చందమామకు యెన్ని
పేర్లున్నాయో మీకు తెలుసా? చుక్క-
వున్నగదిలో బయలుదేరి, చందమామ
పేర్లన్నీ వరసగాచదువుకుంటూవైకండి.
చారి తప్పకూడదు సుమా. చారితప్పలే
ఆ పేర్లు తెలియవు. మరి మొదలెట్టు.
కూర్పు: కె, కకుంతల, బందరు

చిలకాపిట్ట!

చిలకాపిట్ట! చిలకాపిట్ట!
చెల్ల ఉన్నాది;
ఆత్మతెచ్చిన కొత్తాకోక
కట్టా నన్నాది;
మామాతెచ్చిన మానెడుమాకలు
వంతా నన్నాది;
మొగుడూతెచ్చిన మల్లెమొగ్గులు
మడదానన్నాది;
మొగుడివేత మొట్టికాయలు
తింటానన్నాది.

సంపాదన:

వింజమూరి పెంకటరత్నమ్మ

పొడుపు కథలు

1

పామువోలె రెండు వాడి నాలుకలుండు
కనుల వేళ్లుపెట్ట కనలితేచు
బెంతనుండువారి జీల్పుచుండుట వృత్తి
ఇందుభావమేమి చందమామ.

2

కాళ్లు చేయి లేదు కడుపు కొంచెముగాదు
కంట కూడుగుడుచు గలువకంటి
అంటిన మొటబెట్టు నదియేమి చొద్యమో
ఇందు భావమేమి చందమామ.

సంపాదన:

బక్కా నాగమునిచెట్టి, కడప

జనవరి 57 వ పేజీలో

తెనాలి రామలింగం

రామలింగం కాళికాదేవి వరంవల్ల గొప్ప కవి అయినాడు. కాని ఏమి లాభం? ఆరోజుల్లో అంత పెద్దకవులను ఆదరించగలవారు తెనాలి చుట్టుపక్కల లేరు. ఒక్క విజయనగరం మహారాజు కృష్ణదేవరాయలు మాత్రం తెనుగు కవులను ఆదరిస్తూ ఉండేవారు. ఆ సంగతి తెలిసి రామలింగం ఎన్నో కష్టాలు పడి విజయనగరం చేరుకున్నాడు.

ఇన్ని ప్రయాసలు పడి చేరుకున్నా రాజుగారి దర్శనం దొరకటం సులభం కాదు; రాజు ఆస్థానంలో ప్రవేశించటం మాట అటువుంచి. రామలింగం ఆ ఊళ్ళో విచారిస్తే రాయలవారి గురువు గారైన తాతాచార్యుల వారిని పట్టుకుంటే రాజాస్థానంలో సులభంగా చేరవచ్చని చెప్పారు. రామలింగం ఆనాటినించి తాతాచార్యులవారి సేవచేయడం మొదలు పెట్టాడు. ఇలా మూడుమాసాలు శ్రమ

పడ్డాడు. ఆచార్యులవారి అనుగ్రహం కలగలేదు. “నీబోటి కుర్రాళ్ళకి రాజుగారి దర్శనమేమిటీ! నీ కవిత్వం వారికి వినిపించటం మేమిటీ?” అని నవ్వాడు.

ఆఖరికి రామలింగానికి వినుగుపుట్టి ఒకనాడు ఆస్థానం బంబ్రోతుకు లంచ మిస్తానని చెప్పి దర్బారులో ప్రవేశించాడు. అప్పుడు దర్బారులో పెద్ద వేదాంతచర్చ జరుగుతున్నది. ఒక పండితుడు ఈ ప్రపంచమంతా మిథ్య అనీ, మనంచూచేది అంతా కల్పితమనీ చెప్పుతున్నాడు. సభలోవారంతా ఆశ్చర్యంతో నోర్లుతెరుచుకు వింటున్నారు. ఆయన ఉపన్యాసం చాలించి కూర్చోగానే రామలింగం లేచి - “స్వామీ! మనమిప్పుడు చేస్తున్నవన్నీ చేస్తున్నామనీ అనుకోవటమేకదా?” అని అడిగాడు. ఆయన - “అవును, అంతే” అన్నాడు.

“అయితే స్వామీ! మహారాజుగారిప్పుడు మనకు భోజనాలు పెట్టిస్తాడకదా. మీరు తినకుండా మానుకోండి. ఈ ప్రపంచం మిథ్య కాదనుకునే మాబోటివాళ్లం కొంతమందిమి భోంచేస్తాము.” అన్నాడు రామలింగం.

సభలోవాళ్లంతా గొల్లన నవ్వారు. పాపం ఆ వేదాంతి చిన్నబోయాడు. రాయలువారు రామలింగం సమయ స్ఫూర్తికి మెచ్చుకుని ఆస్థానంలో చోటిచ్చారు.

రామలింగం కోరిక నెరవేరింది. ఇక తాతాచార్యులవారి పని ఎట్లాపట్టాలా అని ఆలోచించ మొదలుపెట్టాడు.

తాతాచార్యుల వారికి తెల్ల వారు రూమునేలేచి తుంగభద్ర నదికిపోయి స్నానంచేయటం అలవాటు. ఈసంగతి రామలింగం తెలుసుకుని ఒకరోజున తాతాచార్యులవారు స్నానంచేస్తుండగా గుడ్డలుతీసి దాచాడు. ఆచార్యులవారు స్నానంచేసి బయటికివచ్చి చూసుకుంటే గుడ్డలులేవు. రామలింగం అప్పుడే ఏమీ తెలియనివాడిలాగా ఒకవేపునించి వచ్చి ఆచార్యులవారిని పలకరించాడు. రామలింగాన్ని చూసేవరకు ఆచార్యుల వారి పైప్రాణాలు పైనేపోయినవి. ఇది రామలింగం పనేనని గ్రహించి బ్రతిమాలటం మొదలుపెట్టాడు. రామలింగం చాలాసేపు బ్రతిమాలించుకుని ఆఖరికి ఒకషర్తుమీద గుడ్డలుఇవ్వటానికి ఒప్పు కున్నాడు. అదేమిటంటే- తాతాచార్యుల వారు రామలింగాన్ని ఊళ్లో దాకా మొయ్యాలి!

ఏంచేస్తాడూ పాపం ఆచార్యుల వారు, విధిలేక ఒప్పుకున్నాడు. అప్పటికి తూర్పు బాగా తెల్లవారింది. రామలింగాన్ని భుజాలమీద ఎక్కించుకుని ఊళ్లోకివచ్చిపడదామని పరుగుతీయటం మొదలుపెట్టాడు.

చందమామ నిలిచింది

అప్పటికి ఊళ్లోవాళ్లంతా లేవారు. తాతాచార్యులవారు రామలింగాన్ని భుజాలమీద ఎక్కించుకుని పరుగెత్తుకు రావడం అంతా ఆశ్చర్యంతో చూస్తున్నారు. రాయలవారు కూడా లేచి మేడపైకివచ్చి చూశారు. వారికి గుంపులుగా చేరినజనమూ, తాతాచార్యులవారు రామలింగాన్ని మోయటమూ కనిపించింది. వారికి చాలాకోపంవచ్చింది! బంబ్రోతులనుపిలిచి - “మీరుపోయి ఆ పైనెక్కి కూచున్నవాణ్ణి దించి తన్నుకుంటూ తీసుకు”రమ్మని ఆజ్ఞాపించారు.

రాయలవారు బంబ్రోతులు ఇకవచ్చి తన్ను పట్టుకుంటారని అనుకున్నాడు రామలింగం. అతనికి వెంటనే ఒకఉపాయంతట్టింది. తాతాచార్యులవారిమీదినించి దిగి-“స్వామీ ! మీచేత నేను తెలియక మోయించుకోవటంవల్ల నాకెంతో పాపం చుట్టుకుంది. మళ్ళీ మిమ్మల్ని నేను మోస్తేతప్ప ఆపాపంపోదు. దయఉంచి నామీద ఎక్కికూచోండి. మోస్తాను.” అని బ్రతిమాలాడు.

పాపం ఆచార్యులవారు ఇది నమ్మి రామలింగంమీద ఎక్కి కూచున్నారు. కాస్తదూరం పోయారో లేదో రాజుగారి

బంబ్రోతులువచ్చి తాతాచార్యులవారిని రామలింగం మీదినించి లాగి బాదుకుంటూ, బాదుకుంటూ రాయలవారి దగ్గరికి తీసుకెళ్లారు. నేను రాజుగారి గురువుగార్ని అని యెంత మొత్తుకున్నా వాళ్లు వినలేదు.

రాయలవారికి గురువుగారి అగచాట్లు చూసేవరకు మరీ కోపంవచ్చింది. రామలింగాన్ని పట్టుకుపోయి, గోతిలో పాతిపెట్టి ఏనిగలచేత తొక్కించమని ఆజ్ఞాపించారు. ఈవిధంగా తాతాచార్యులవారి కడుపుమంట చల్లారింది.

రామలింగం చావకుండాతప్పించుకోగలడా? వచ్చేసారి చదవండి !

చందమామ

మూ పాఠ్యతమ్మ అత్తయ్యగారి శారదవుండే తరే కూచి. పిల్లలం యెంత నవ్వుకుంటున్నా అది నవ్వుదు. రెండు డొక్కల్లో చక్కలిగిలి పెట్టికూడా చూశాం. ఉహూ. కాని, అది పైకి యెంత మంచిదానిలా కనిపిస్తుంటో లోపల అంత దొంగముచ్చు.

అది చేసిన చిలిపిపనులు చెప్పాలంటే శానా వున్నై. నేను వక్కటిమాత్రం చెపుతున్నాను.

వాకసారి యేమైంది. వాక పండక్కు శారదావాళ్ళ యింటికి వాళ్ళ బావ వచ్చాడు. శారద, బావ చెప్పిన పనులన్నీ యివ్వీ చేస్తూ ఆయన్ని కనిపెట్టుకునే తిరిగింది. బావగారు ధోం చేస్తుంటే ఆయనకిమంచిసీటూ ఆపి అందించింది బోజనంచేసిలేచి చెయ్యి కడుక్కోటూనికి పోతూంటే 'బావగారూ, నేను చెంబు తెస్తానుం

దండి. మీకెందుకు శ్రమ' అని చేతిలో చెంబు బలవంతాన తీసుకుని 'ఇక్కడకాదు, ఇంకొంచం ఆవతల' అంటూ పెరటి చివరికి తీసుకెళ్ళింది. అక్కడ 'చెయ్యిచాపం'దని కానిని నీళ్ళ పోసింది. ఆయన అనీళ్ళ నోట్లో పోసుకుని మూతి తుడుచుకున్నాడు. మూతి ఎంగిలి అలాగే వుంది. మళ్ళీ ఆయన చెయ్యిచాపాడు. శారద యేమి చేసింది. నీళ్ళ పొయ్యిబోయి వట్టు చెంబుయెత్తి కిందకు

వదలిపెట్టింది. అంతలోనే చెంబు కిందపడి నీళ్ళ న్ని పోయినై.

'పాడు చెంబు, నేతి జిడ్డున్నట్టుంది జారి కిందబడింది. మీరు కొంచెం అగండి బావగారూ, నేను యింట్లోకిపోయి పరుగెత్తుకుంటూ నీళ్ళ తెస్తాను' అని తురున యింట్లోకి పోయి కూర్చుంది. పాపం, శారద బావగారు చాలాసేపు నిలుపుగాళ్ళ జీతం పుచ్చుకొన్నాడు. 'ఏది శారద అంటే ఏది శారద' అనుకొన్నాడు. అటూ చూచాడు ఇటుచూచాడు. శారదవస్తేగా. చివరికి వాకిట్లోకొచ్చి శారదని పిల్చాడు. ఉలకలేదు పలకలేదు.

శారద ఇంట్లో మంచం మీద పడుకుని కడుపు నొప్పని మూలుతోంది. శారద

అక్కయ్యవచ్చి ఆయనకి నీళ్ళిచ్చింది. తర్వాత 'ఏమే, నీళ్ళ ఎందుకు తీసుకెళ్ళి ఇవ్వలేదు?' అని అడిగితే, 'నేను ఎత్తు కెక్తామనే అనుకున్నాను అత్తా. కాని నాకు కడుపు నొప్పి వచ్చి కదలలేక పోయాను' అన్నది. ఏమిచేస్తారు దాన్ని

బావ ఎంత జాగ్రత్తగా వున్నా రెండురోజుల కొక సారైనా దానిచేతిలో మోస పోతూనే ఉంటాడు.

మన చందమామపట్టి సరిగా వక నెలై నా కాక ముందే మాజింట్లో భరే గమ్మత్తు జరిగింది. మాయంట్లో వాండ్ర అబ్బాయి

కొంటెరాముడు

చిమకుర్తి సత్యం, మద్రాసు.

రాముడు వయసులో చిన్నవాడై నా కొంటెతనం లో మాత్రం పెద్ద. అందుకే వాడిని అందరు కొంటె రాముడు అంటారు. వాండ్ర అవ్వ 70 ఏండ్ల ముసలామె. మనవాడికి ఆమె పొడఅంటే గిట్టనే గిట్టదు. ఓ ప్రక్కనుండి వేడి వేడివి వీపున చూడుతున్నా ఆమెను అటలు పట్టించడం చూసాడు.

‘చందమామ’ మనవాడిచేతిలో పడ్డంతోచే దాంట్లోవుండే పద్యాలు పాటలన్నీ చదవడం ప్రారంభించాడు. అందులోని “వాకటి వాకటి రెండు, అవ్వబోడి గుండు” అనే పాటని చూడంతోచే వక్కగంటేసి వాళ్ళ అవ్వదగ్గరజేరి “వాకటి వాకటి రెండు, అవ్వబోడి గుండు” అంటూ గంతులేయడం ప్రారంభించాడు. అవ్వకు కోసమాగింది గాదు. వాండ్ర నాన్నతో చెబుతానని బెదిరించింది. పట్టుకొని కొట్టాలని ప్రయత్నించింది. కాని వాడు చేతికి చిక్కలేదు. గంతులు, కేకలు పెద్దవి జేశాడు. అవ్వ ఎట్లాగై నా వీడినని చట్టాలనుకుంది.

అవ్వ ఆలోచించి ఆలోచించి రాముడి పొగ రజచడానికి చిన్నదారి బట్టింది. రాముడికి వక పంతులమ్మ ప్రయివేటు చెబుతుంది. ఆమె ప్రతిరోజూ సాయంత్రం చక్కగా అలంకరించుకొని

తెల్లటి చీర గట్టుకొని, చిన్న గొడుగు పట్టుకొని, చెప్పులేసుకొని యింటికి వచ్చి పాఠంచెప్పి వెళ్లేది. ఆమెను చూస్తే రాముడికి

యమదూతను చూచినట్టే.

వాకరోజున ఆమె రావడంతోచే పుస్తకాలు తెచ్చుకోవడానికి పిల్లివలె మిద్దెపైకి వెళ్ళాడు మన రాముడు. సమయం దొరికిందనుకొంటూ అవ్వ నెమ్మదిగా పంతులమ్మదగ్గరజేరి “ఏమండీ! మావాడికి మీరంటే గూడ భయంలేదే! యింటిలో చదవనే చదవడు. ఎప్పుడూ అల్లరిజేస్తుంటాడు. అడిగాకుండా ఎవరో చెప్పారని ఎప్పుడూ పీడికో కూర్చుని, చిన్నపెద్ద అనిగూడ చూడకుండా “రెండు రెండు నాల్గు, పంతులమ్మ నీల్గు” అని పాడుతుంటాడు. వాడి పాటను చూచి అందరూ నవ్వుతుంటాడుగూడా” అని చల్లగా అంటిచింది. పంతులమ్మకు యెక్కడలేని కోపమొచ్చింది. మన రాముడు పుస్తకాలు తీసుకొని వచ్చి సరిగా కూచోకముందే బెత్తంతో డిత్తకడం మొదలుపెట్టింది. రాముడు ‘అమ్మో! బాబో!’ అంటూ గంతులువేయడం మొదలుపెట్టాడు. అవ్వ చాటుననుండి తనలో తాను నవ్వుకుంటూ ‘భరే చందమామ’ అంటూ నిలుచుకొన్నది. పంతులమ్మ బెత్తం విరిగేదాకా కసి తీర్చుకుంది. అంతటితో మన రాముడి తుత్తరకూడా అణిగింది. అవ్వ పంతమూ చెల్లింది.

చూడండి చందమామ యెంతవనిచేసిందో!

దొంగముచ్చు (పోటీవ్యాసం) మొదటి బహుమానం వి. రాజ్యలక్ష్మి, సికిందరాబాదుకు ఇచ్చాము. రెండో బహుమానం చిమకుర్తి సత్యం, మద్రాసుకు ఇచ్చాం. ఈనెల పోటీవ్యాసం ‘కల్పనా కథ’ జంతువుల కదైనా, మనుషుల కదైనా, దెయ్యాల కదైనా సరే ఒకటి మీరు పేజీకి మించకుండా కల్పించి రాసి పంపాలి. దాగున్నవాటికి 1-వ బహుమానం 10-0-0, 2-వ బహుమానం 5-0-0 ఇస్తాము. రాసి పంపుతారు కదూ?

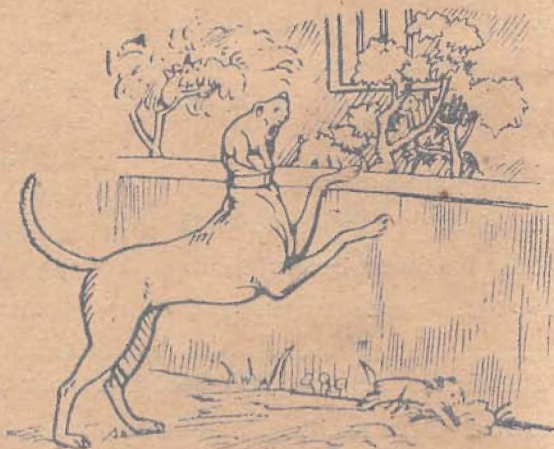

బొమ్మల్లో బొమ్మలు

ఇందులో మహానుభావుడు మంత్రి సత్తముడు. ఈయనగారు దర్బారుకు వెళ్ళుదామని వినిగకోసం చూస్తున్నారు. అది కనపడలేదు. పోనీ ఆ వినిగ కంటో నలుసన్నాకాడు కనపడకుండా ఉంటానికి. పాపం, మీకు వినిగ కనబడితే మంత్రిగారితో చెప్పండి. మీకు తెలియకపోతే 57వ పేజీ చూడండి.

ఇందులో కుక్క ఉన్నది చూశారా? పిల్లిపిల్లి వెంట పడింది. ఆ పిల్లిపిల్లి కుక్కను తిప్పితిప్పి చటుక్కున నొక చోట దాక్కుంది. ఆ పిల్లి పిల్లి ఎక్కడఉందో కను క్కుని కుక్కకు చెప్పగలరా?

కనుక్కోలేకపోతే
57వ పేజీలో జవాబు చూడండి.

Chandamama

Photo — N. Ramakrishna

ఉప్పప్పు గోనె

హాహాని వారి
యోగి
వేమన

జ్యోతిని ఎరుగుదురుకదూ? వేమన అల్లారు ముద్దుల జ్యోతిని ?
ఎరగకపోతే వేమనచిత్రం మీ ఊరు వచ్చినప్పుడు తప్పక చూడండి.

Directed by
K.V. REDDY B.Sc. (Hons.)